

SHOD V LOURDU SE BO VRŠIL
19. MAJA Z ZAČETKOM OB 15.30
V VOTLINI.
PRINESITES S SEBOJ KNJIŽICE.

SPOMIN NA MENGORE.

Gornja slika je pogled na jezero Trafal. Pečina nad jezerom, imenovana Mirador, spominja na Bled, le da ni gradu.

Spodaj je volvska uprega s popolnoma lesenim vozom.

Marijina slika je delo Antonia Kralja v Mengorah.

Hace pocos años que se despertó el interés por las regiones de los lagos del Sur Argentino. La gente adinerada viajaba antes a Europa, para admirar las bellezas de las montañas, lagos y valles en los Alpes. Pero la guerra obligó a los amigos de las regiones montañosas, deportes blancos a buscar en su patria y encontraron que también Argentina tiene de todo para el turista más exigente.

He aquí dos aspectos que ofrece el lago Trafal y su costa boscosa . . . Cuántas veces me llevan mis sueños a pasear a través de las cumbres, lagos, valles, quebradas, ríos y praderas eslovenas . . . Casi me parecía también un sueño aquello que contemplaron mis ojos en la región de los maravillosos lagos argentinos . . . Los mismos colores, blancos, azules, rojos de las humildes florecitas silvestres, diseminadas por el amplio claro en el bosque, animado por las vacas pastando . . . Detrás del oscuro fondo del bosque el brillante horizonte de las sierras nevadas; el idílico silencio entrecortado por el rumor de las esquilas y los golpes del hacha desde el bosque vecino . . .

El mes de Mayo es en Eslovenia el mes de María . . . Muchos santuarios de Ella están en ruinas en otros se han acallado las campanas, pero en las almas, —en muchísimas por cierto, como cuentan las cartas— arde hoy, más que nunca, la confianza en la Virgen, la Madre Celestial. La solemne promesa de Nuestra Señora de Fátima encendió la llama inextinguible de la fe hacia el Corazón de María, que prometió su triunfo y el triunfo del amor sobre el odio.

Por eso se volcarán este año grandes muchedumbres en los santuarios del mes de mayo, para implorar un arreglo del mundo tal, que gozarán todos de la verdadera paz cristiana.

Uniéndonos a las súplicas de los nuestros en la patria y fuera de ella, concurrirémos a Lourdes el 19 de mayo, cuando tenga allí lugar la acostumbrada peregrinación eslovena anual.

Empezará el acto en la gruta a las 15.30 continuando con la procesión y terminando en la basilica con sermón y letanias cantadas.

Invitamos a dicho acto también a nuestros simpatizantes y a todos los deseosos de la verdadera paz que imploraremos para nuestro pueblo y para todo el mundo.

El cuadro de la Virgen es obra del pintor esloveno Antonio Kralj en el Santuario de Nuestra Señora Señora en Mengore, Prov. Goricia. El fondo es el Santuario con el paromaha que lo rodea.

La vista de arriba es del lago Trafal, mirado desde el Oeste.

La vista de abajo presenta un idilio en un claro del bosque sobre sus orillas.

Son recuerdos del viaje del P. Juan Hladnik en el mes de octubre pasado cuando visitó la Colectividad en esas regiones.

¡Ay! Que error ese de la gente que busca dicha entre cuatro paredes, entregada a la diversión sensual en espectáculos o trato . . . Las caras pintadas, las expresiones artificiales, hipócritas, disimuladas . . . en pleno olvido del alma, buscando nada más que la carne . . . Allí en la naturaleza fresca es todo natural, todo sincero; la hermosura que llena los ojos, complace los sentimientos y hace feliz el corazón. A través de esas bellezas se entrevé al mismo Dios y se presente los horizontes eternos . . . P. Juan

Uredništvo: Pasco 431

Urednik: Hladnik Janez.

Telefon 48-3361 (48-0095)

Kliči od 11—13 ure in po 8 uri zvečer.

Ob sredah in petkih ni doma.

Uprava: Paz Soldán 4924

Telefon 59-6413

CERKVENI VESTNIK

5. MAJA: Maša na Paternalu za Franc Mihelj.

Pri sv. Rozi za Johan Maurič, Karolino por. Jakončič.

Molitve na Avellanedi ob 15 uri, ko je procesija.

12. MAJA: Maša na Avellanedi za Jožef Nemeč ob 10 h.

Za + mater in + hčer Kornhauser ob 8.30 uri.

Pri sv. Rozi za Leopold Lakner.

Molitve na Paternalu ob 16 uri.

19. MAJA: Maša na Paternalu za Ivanko Mlečnik. Zapoje se tudi žalostinka.

Pri sv. Rozi za Amalijo Prinčič. Shod v Lurdu z začetkom ob 15.30 v votlini.

26. MAJA: Maša na Avellanedi za Ignaca Gjörök ob 10 h.

Za + Štefan Simon ob 8.30.

Pri sv. Rozi za Rozalijo Klemenčič.

30. MAJA: Pri sv. Rozi za Jožef Anzelin.

Popoldanska pobožnost na Paternalu je zanaprej ob 16 uri!

Poročili so se: ELZA SUZANA BRAICA (vnukinja rajnega Štrosarja) in JUAN JOSE CAPORALETTI pri sv. Neži.

SILVIO SKERLAVAJ iz Opčin ter ČOLANDA VICENTA FILINO v Villi Devoto.

MARIJO GABROVEC iz Lipe pri Trstu in MARIJA BEDEK iz Vel. Dolincev v Prekmurju pri sv. sv. Rozi in istotam:

JOŽE MEDVED iz Podgrada in ANA MEMON iz Herpelj.

25 MAJA BO MAŠA pri sv. Rozi ob 8 uri ob priliki obletnice smrti NELIDE DOVŽAK.

BRATOVŠČINA ROŽNEGA VENCA

NA AVELLANEDI je 5. maja patronsko opravilo in se bomo vdeležili procesije ob 15 uri z zastavo. Pridite rojaki v čim večjem številu.

NA PATERNALU je shod 12. maja ob 16 uri. Po molitvi seja.

Nove izkaznice so gotove. Pridite ponje.

SHOD V LURDU bo 19. maja po običajnem redu z začetkom ob 15.30 uri v votlini in sledi nato procesija in nazadnje govor v cerkvi in litanije in petje. Prinesite s seboj knjižico s pesmicami. Kdor je nima si jo bo lahko ob tej priliki preskrbel. Stane 0.50 S.

DESETLETNICA. V Juniju letos bo 10 let, ko smo se začeli zbirati k slovenski službi božji na Avellanedi. Ta dogodek bomo proslavili s slovesno sveto mašo 9. junija in s popoldansko slovesnostjo, čajanko in zabavno prireditvijo 16. junija.

VELIKONOČNA SPOVED. Stari

Bog še živi! Nas vse je odrešil Jezus Kristus in za vse je kot redno pot zveličanja postavil svete Zakramente. Zato naj nikar nihče ne odlašaja z zamikarnostjo ali predrznostjo svojih verskih dolžnosti. Spoved je postavil Gospod Jezus kot edini način sprave z Bogom in sveto Obhajilo je neobhodno potrebno vsa-

kemu zemljanu na potu skozi solzno dolino. Kdor zanemarja ta dva zakramenta se upira božjemu usmiljenju in pač ne more upati, da bo vreden milosti srečne smrti.

Nikar ne odlašajte in ne glejte na druge, ki jim ni božjih stvari nič mar. Samo eno dušo ima vsakdo in vsak je sam zase odgovoren. Tisti na katere sedaj gledaš in jih v neveri posnemaš Ti ne bodo prav nič pomagali, kadar Te bo Bog poklical na odgovor!

Delajte dokler je dan, zakaj ko pride noč, ne bo mogel nihče več delati!

Priliko za spoved po slovensko imate vsak dan dopoldne pri sv. Rozi.

Tudi v José Ingenieros je prilika za spoved po naše kjer živi č. g. P. Gabriel Arko. In vsako dopoldne tudi p cerkvi San José, Flores, kjer ima on vsak dan sveto mašo.

VELIKONOČ smo prav lepo obhajali. Na Veliki petek je bila slovesnost križevega pota nadvse lepa in številno obiskana.

Na Avellanedi je bila v nedeljo cerkev nabita. Petje je bilo posebno lepo, da smo bili vsi očarani, kako lpo so se da smo bili res očarani, kako lepo so se zložili glasovi. Čutilo se je, da je pri NA PATERNALU smo pogrešili mogočni zbor prejšnjih let, a so mladenke svojo nalogo tudi prav dobro izpolnile in jim gre vse priznanje in pohvala za veselje, ki so ga nam pripravile s tako lepo pesmijo in prav tako s požrtvovalnostjo, s katero se trudijo za pevске vaje.

IZ UPRAVE

Tiskovni strošek se je v zadnjih letih podvojil, zato razume vsakdo, v kakšnih težavah je uprava, da vzdrži revijo na dosedanji višini. Zato prosimo, da naj vsak brez zadržka poravnava sproti svoje obveznosti, posebno opozarjamo zastale naročnike, da naj pohite. Naročnina je 3.— \$ letno. Prosimo pa rojake, da velikodušno priložite kaj tudi za tiskovni sklad.

Prispevali so za sklad: Čehovin 2.—, Pavlin 3.—, Paškulin 1.—, Troha 3.—, Glavič 2.—, Stor 2.—, Kunič 2.—, Božič 1.—, Pirih 1.—, Fujs 1.—, Makovec 2.—, Simon 1.—, Furlan 2.—, Nemeč 1.—, Geli 2.—, Klekl 2.—, Leban 1.—, Okroglič 3.—, Koron 1.—, Černič 2.—, Kovač 1.—, Špearlar 1.—, Pipan 1.—, Frumen 1.—, Lavriha 1.—, Dolšak 1.—, Čučič 2.—, Korpič 1.—, Skledar 1.—, Cingerle 2.—, Muri 5.—, Keber 2.—, Novak 2.—, Anzelin 2.—, Kavčič 1.—, Smrdelj 1.—, Pavlin 1.—, Neimenovani in v manjših zneskih 17.— \$.

Prosimo nadaljnjih prispevkov. Vsaka številka revije stane v tiskarni 310.— \$, ne všteti uredniške in poštne stroške.

Nekateri rojaki imate v Sev. Ameriki svojce, kateri Vam bodo zelo hvaležni, če jim naročite D. Ž. Tudi za tja stane samo 3.— \$. Naročnina za Evropo se še ne sprejemajo, ker trenutno še ne gre tiskovna pošta. Za Afriko pa stane 5.— \$ letno.

Radi orientacije v sedanjem zmedenem položaju, ko je treba poznati razvoj dogodkov v domovini iz glasov ene in druge strani, svetujemo rojakom, da naj bi si naročili iz Sev. Amerike slovenski

Revista mensual.

Dirección: Pasco 431

U. T. 48-3361 y 0095

Director: P. Juan Hladnik

Administración: Paz Soldán 4924

U. T. 59-6413

SUSCRIPCION ANUAL \$ 3.—.

David Doktorič:

PROŠNJA MAJNŠKI KRALJICI.

Marija, Ti, Jutranja Zarja, ki zlato nebo se Ti klanja, razžari nam s svetlimi žarki ah, žalosti naše temó!

Po poti pravice, vsa svetla, nas vodi, Ti, Jezusova Zvezda, iz sence pekla in sovraštva v pristan miru Ti varno!

Marija, nebeška Ti Mati, ki brat nam je Jezus Tvoj zlati, pri Njem nam izprosi, da solnce nad domom spet vzšlo bo svetlo.

dnevnik Ameriška Domovina: 6117. St. Claire Ave, Cleveland . Ohio, USA. Kdor ima tam kake svojce, naj se obrne nanje v zadevi. Letna naročnina je 7.— dolarjev.

VALENTIN BLAŽKO, doma iz Lokavca je umrl v Clevelandu star 68 let.

PODSABOTIN. Po prejetem poročilu je bil na okruten način umorjen v vasi več let tamkaj delujoči in nad vse priljubljeni duhovnik ALOJZIJ OBID, ki je padel kot žrtev politične strasti domačinov.

OČETA IŠČE. Pismo ima JOŽE STARIHA, doma iz Črnomlja. Pismo je od sina Božo Stariha, ki je v begunstvu., Prosimo, da se oglasi oče, da mu izročimo pismo.

IVAN LAHARNAR, znamenit ljudski skladatelj je umrl na ŠENTVIŠKI GORI v decembru. Rojen je bil 7/5. 1866 v Šebreljah, kjer mu je pokazal pot njegovega polica župnik Fr. Illovar in Janez Kokošar, kaplan v Cerknem, pozneje župnik v Šebreljah. Laharnar je v Šentviški gori ustanovil in 32 let vodil pevski zbor. Postal je eden najpriljubljenih goriških skladateljev in je nebroj njegovih pesmic ponarodelo.

HINJE PRI ŽUŽENBERKU 18/12. Piše mati Franca Gregorčič iz Visejca (84 let) hčeri. Visejc je ves v razvalinah. Dobili so pakete z živežem od Rdečega križa . . . Drugo pismo 1/1. 46, sporoča, da je mati umrla. Pokopana je bila s sv. mašo.

CERKLJE NA GORENJSKEM, BRNIK GOR. Piše Pavla Blaž. Je v begunstvu na Koroškem. Brat Ivan je v amer. ujetništvu. Še nič ne vemo zanj. Brat Lojze je padel v Tržiču. Oče je ostal doma, pa ne vem nič od njega. Teta v Bukovci je še oiva. Rudolf je padel na Ruskem, Janez je bil v Dahau. Teta iz Senčurja je bila preseljena. Menda je že doma. Sin je bil pri partizanih. Je padel.

VEL. PRISTAVA — ŠENT PETER. Pismo dobila Pavla por. Smrdelj (Jernačeva). So vsi zdravi. Janez in Franc sta se vrnila iz vojske, Miha pa še ni prišel iz Nemčije in se ne ve nič zanj. V NADANJEM SELU pri Adamu so še tudi vsi živi. Tudi 90 letna mama še živi.

SEJMO LJUBEZEN!

Nekje smo brali opozorilo, da je treba odreči podporo "belogardistom", ki se radi nešteti zločincov ne upajo vrniti v domovino".

Ker ni moja naloga politika, zato prepuščam drugim, da naj razbiste pojme glede te stvari. Pripomnim le, da je na razpolago nešteto pisem, katera vsakega mislečega človeka prepričajo o nedolžnosti tistih "zločincev", kateri imajo na sebi samo to krivdo, da niso hoteli postati komunisti. Najprej so umirali po nemških zaporih, potem so jih čakali pa še drugi . . .

Opozarjam tudi: nikar ne zamenjavajte stvari. Dobro vemo vsi, da je bilo na Primorskem prodanih duš, izdajalcev, koristolovcev, hinavcev, kateri so vedno obračali plašč po vetru. Na njihov račun je bilo zato omadeževano ime mnogih poštenih borcev za resnično svobodo naroda in slovenskega Primorja. Pravično je, če jih je zadel kaznen. Tudi na Kranjskem in Štajerskem je bilo prodanih duš, toda tam je bil položaj že dosti drugačen. Kdor je izdajalec in zločinec, kar pred sodišče z njim!

Ne metajte pa kamenja na tiste, kateri bodo pred zgodovino imeli častno ime, ker niso nikogar izdali, morda so bili celo žrtve izdajel . . . Pravično je najprej poznati zadevo obojestransko in to je ravno sedaj tukaj nemogoče, ker nimamo glasila, ki bi osvetlilo dogodke iz druge strani. Ve pa naj vsakdo, da bo začuden odprl oči, kadar bo zvedel tisto, kar mu je sedaj prikrito. Tudi ni še ura, da bi sedaj spravljali pred svetovno javnost naše umazano perilo, ko nam vsem leži na srcu ena največja naša zadeva — Slovenski Trst in Slovensko Primorje.

Če nekateri rojaki menite, da je cela resnica v tistih pismih, katera grdé slovensko "belo gardo" kot izdajalce in zločince, vedite, da pozrate le obtožbo, obrambe pa nikjer ne najdete.

Mnogokrat že sem bil napaden, kako da ne pokažem stvari iz druge strani. Ker pa je moja naloga, da ne sejem mržnjo marveč mir, zato lepo prosim prizadete, da nikar ne postopajte nepremišljeno in pristransko. Nič ni treba, da se damo potegniti slepo za seboj političnim tokovom mi. Bolj modro je, da mirno in nepristransko motrimo dogodke iz dalje. Naša naloga je, da kot dobri domoljubi, brezstrastno opazujemo položaj, opozarjamo na napake in s tem sodelujemo k boljši bodočnosti naše Slovenije.

Sreča je opoteča. Hitler je bil pred leti na tako visokem tronu, da mu niti v sanjah ni prišlo na misel, kaj ga čaka. Pa se je tako naglo zasukalo! Tiste pa, kateri so drveli slepo za njim je danes sram do dna, da so se tako pre naglili. Sejal je sovraštvo in je zato žel sramoto.

Tudi Napoleon se je iz viška slave zrušil v globoko ponižanje, ker je hotel s silo, z ognjem in mečem uveljaviti pravico, karkršno si je on zamislil . . .

Tako nas zgodovina tisočletij uči, da je treba brezstrastno motriti položaj. Mi gledamo dogodke v naši domovini iz zadostne razdalje, da moremo videti vse, če hočemo. "Da se resnica prav spozna je treba čuti dva zvonca", pravi pregovor, in je zato nad vse važno, da vsi tisti med našimi rojaki, kateri se smatrajo poklicane, da presojujejo dogodke v domovini nepristransko spoznavajo obojne glasove in šele potem bodo mogli pravično reči, ali smejo metati na katerega kamenje ali ne.

Največ sovraštva v zgodovini so zasejali vedno kratkovidni ljudje. Ker vidijo stvari le napol in jih presojuje ne kakor so, temveč kakor je njihova osebna želja, zato gromadijo obrekovanja, ki zmotijo druge, kateri na njih besedo verjamejo — pač zato ker jih smatrajo za vredne zaupanja . . . Zato je velika odgovornost na tistih, kateri nosijo nalogo, da narod obveščajo o položaju in ga pravilno usmerjajo.

Ko bi fašistični in nacistični voditelji ne sledili slepo in fanatično po krivi poti na katerega jih sta zvedila Hitler in Mussolini, bi ne bilo treba danes objokovati 50 milijonov mrtvih, pol sveta razrušenega in stotine milijonov ljudi v brezupnem uboštvi!

Preveč je bilo že sovraštva, preveč krvi, požigov, mučenja, morenja, nasilstev in ropanja! Čas je že da se svet izmodri in spreume, da se po tej poti ne pride do miru in ne do srečnejše bodočnosti. Kdor seje sovraštvo, žanje gorje in bedo.

In če tega nočejo umeti drugi, vsaj mi to moramo spreumeti.

¡NO SE OLVIDEN DE LOS NECESITADOS EN EROPA!
¡MANDENNOS ROPAS Y DINERO PARA ELLOS!

PAKETE ZA DOMOV, morete poslati po Koordinacijskem odboru: Almirante Brown 670, do 5 kg. teže. Plača se po 4.— \$ od kg.

Nismo poklicani, da mečemo kamenje na nikogar, ne na tiste kateri sedaj domovino vladajo, ne na tiste kateri so v strahotni zmedbi dogodkov drugače zamislili bodočnost domovine kot je prišla. Enim in drugim moramo pravično priznati dobre namene in storiti kar je v naši moči, da se sovraštvo poleže, ne pa poglobi, da tako spet pride to, kar želimo vsi: domovina, ki bo nam v ponos in v srečo našim bratom tam doma.

Čitam, da si je nekdo nadel nalogo, da poišče, za katerim grmom tiči zajec . . . Tisti mož je nekoč od blizu gledal delo slovenske duhovščine in je tedaj čutil in priznal, da je bila duhovščina najboljši kaži-pot narodu. Danes seveda gleda na isto duhovščino iz take razdalje, da vidi samo grm . . . Pozabil je na to kaj je bila slovenska duhovščina in ne vidi kaj je . . .

Verjamem, da od pekla nekateri nič kaj radi ne slišijo. Tudi nebesa po smrti prepuščajo vrabcem . . . Toda modro tako ravnanje ni. Podnevi zvezd ni videti. Preveč ostra je sončna luč in šele ko se znoči, zablješče zvezde . . . Z dobrim daljnogledom je pa tudi po dnevi videti zvezde . . .

Zakaj to pišem? . . . Zato da bi opozoril rojake, da nikar ne zgubijo izpred oči, da smo v večnost namenjeni in da na zemlji nimamo stalne domovine. Skozi vesele in žalostne dogodke tega življenja je zatorej vedno treba gledati naprej in slediti nad vsemi drugimi nauki tisto naročilo Jezusovo, ko govori: "Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj. Po tem vas bodo spoznali, da ste moji učenci, če se ljubite med seboj" . . . Oznanjati torej sovraštvo je v najbolj ostrem nasprotju z naukom Odrešenikovim in da bomo vredni mi odpustčenja za našo nevednost, nepopolnost, prestopke in nezvestobo, moramo meriti z enako mero, s kakršno želimo, da se nam odmeri. Nikar torej pre naglo. Nismo poklicani sodniki, da sodimo dejanja tistih, ki so daleč od nas in katerih postopka nismo videli in ga ne vidimo. Če pa se komu zdi, da se v svoji sodbi ne moti, naj ne pozabi na svoje lastne pogrške in ponovi za Križanim: "Oče odpusti jim saj ne vedó kaj delajo" . . . Brez velikodušnosti v srcu je pamet slepa!

Nikar ne mečimo kamenja in nikomur ne podtikajmo hudobije, ker samo Bog je vseveden, ki vidi tudi misli srca in, ki nas bo nazadnje sodil prav o tem, ali smo spolnili zapoved ljubezni ali ne: "lačen sem bil in ste mi dali jesti . . .", bolan sem bil in ste me obiskali, v ječi sem bil in ste me me tolažili. . . . Pridite blagoslovljeni in posedite kraljestvo, pripravljeno Vam od začetka sveta . . .

In da ne bo obratno: Lačen sem bil in mi niste dali jesti . . . nag in me niste oblekli, bolan in v ječi pa mi niste postregli . . . Poberite se prokleti v večni ogenj! (Mat 25 poglavje).

Nikar torej ne zgubimo izpred oči, da smo namenjeni v večnost. Tamkaj bo vsaka krivica kaznovana. Zatorej sejmo ljubezen in ne sovraštvo

Ne pozabite na svoje v domovini izven nje. Nekateri trpe pravo lakoto in nagoto. Ne vprašajte: kdo bo dobil. Potrebni so vsi, zato le velikodušno prispevajte v obleki in v denarju.

¡VENDRA ESE DIA!

Quiero ahora, hermanos míos, renovar la memoria del Evangelio, que os he predicado . . . lo mismo que aprendí yo del Señor . . . que Cristo murió por nuestros pecados, . . . fué sepultado, y que resucitó el tercer día . . . Ahora bien, si se predica a Jesucristo resucitado . . . ¿cómo hay algunos de vosotros que andan diciendo que no hay resurrección de muertos? . . . Pues si no hay resurrección de muertos (como dicen ellos) tampoco resucitó Cristo . . . Pero ¡Cristo ha resucitado de entre los muertos y ha venido a ser como las primicias de los difuntos! Porque como por un hombre vino la muerte al mundo, por un hombre debe venir también la resurrección de los muertos: como en Adán mueren todos, así en Cristo todos serán vivificados . . . Cristo primero, después los que son de Cristo y que han creído en su venida . . . Entre tanto debe reinar hasta ponerle el Padre a todos los enemigos debajo de sus pies, y la muerte será el último enemigo destruido . . . Y cuando todas las cosas estuvieren sujetas a sus pies (recién será realidad) que en todas las cosas todo sea Dios (Cor I, 15).

Más si Cristo está en vosotros, aunque el cuerpo esté muerto, o sujeto a la muerte por razón del pecado de Adán, el espíritu vive en virtud de la justificación. Y si el espíritu de aquel Dios, que resucitó a Jesús de la muerte, habita en vosotros, el mismo que ha resucitado a Jesús de la muerte, dará vida también a vuestros cuerpos mortales (Rom 8, 10 s).

Ved aquí, hermanos, un misterio que voy a declararos: Todos a la verdad resuscitaremos, mas no todos seremos mudados en hombres celestiales. En un abrir y cerrar de ojos, al son de la última trompeta resucitarán los muertos en un estado incorruptible . . . Porque es necesario que este cuerpo corruptible sea revestido de incorruptibilidad, y este cuerpo mortal sea revestido de la inmortalidad (Cor I 15, 50 s).

Son estos algunos textos de San Pablo, que bien sintetizan la doctrina evangélica sobre la resurrección de los muertos, una de las verdades básicas cristianas. He aquí los puntos principales:

1. La muerte es castigo por el pecado.
2. Jesucristo expió nuestros pecados con su pasión. Por Adán vino la condenación para todos, por Jesús la justificación de todos.
3. Como prueba de su misión redentora cumplida resucitó Jesucristo el tercer día, venciendo la muerte.
4. Todos resuscitaremos al fin del mundo.
5. Entonces quedará terminada la obra redentora con el triunfo definitivo sobre la muerte.
6. Los buenos recibirán la gloria, los malos la humillación para toda la eternidad.

¿CON LA MUERTE TERMINA TODO? . . .

Los incrédulos se complacen en burlarse del alma. "Como la planta muere y se pudre, como el animal deja de existir sin huella, así le pasa al hombre", razonar, y todavía preguntan: "¿Por qué no regresa nadie? ¡Si es que siguen existiendo debería volver alguno, para decirnos qué hay allá!"

Pues muy preparados no han de ser los que así hablan. Ya se ve que desconocen la historia; bien podrían recordar la aparición de San Clemens María Hofbauer, gran apóstol de Viena, el cual 18 meses después de morir, apareció en 1822 a su amigo Zacarías Werner, convertido del protestantismo, para anunciarle su próxima muerte. Werner, un gran predicador, narró el domingo siguiente el hecho en su sermón, expresando: "No viviré mucho tiempo, pues me ha anunciado mi muerte. Me dijo: "Ven, ven pronto!". No era un sueño sino cosa tan natural como ahora que estoy hablando aquí" . . . Efectivamente pocas semanas después murió el P. Werner entre el grandísimo interés no sólo de los vieneses sino de casi todo el mundo, puesto que el hecho se hizo largamente conocido.

No es necesario multiplicar casos que abundan, en Roma existe "El museo del Purgatorio", documen-

tando centenares de apariciones de los difuntos — pues la vida misma se encarga continuamente de aportar pruebas de sobrevivencia de las almas con aquellas comunicaciones misteriosas, con las cuales se enteran las madres de la muerte de sus hijos lejanos y otras personas a quienes las unían especiales lazos de cariño.

Pero en realidad la fé en la inmortalidad del alma no depende de las apariciones de los finados, sino de la buena voluntad de la persona. A los que reclaman tales argumentos contestó ya Jesús mismo en la parábola del rico Epulón y del pobre Lázaro. Epulón pidió que mandasen a Lázaro desde los cielos: "a casa de mi padre, donde tengo cinco hermanos, a fin de que los testifique, para que no les suceda que vengan a este lugar de tormentos" . . . Pero se le contestó que tienen bien claras las enseñanzas, a las cuales han de prestar fé. Mas insistió todavía el condenado: "pero si alguno de los muertos fuere a ellos harán penitencia" y la respuesta dice que quien no cree en la verdad enseñada "aun cuando alguien resucite de los muertos tampoco le darán crédito" (Luc 16).

Con aquellos pues que se resisten a creer las verdades tan evidentes, grabadas en las conciencias y en la tradición de todos los pueblos y finalmente documentadas con la resurrección de Jesús, es tan inútil toda discusión como con los ciegos acerca de los colores y con los sordos sobre la música . . .

¿QUIENES NO LO CREEN?

El primer grupo lo constituyen los ignorantes. Jamás han podido dedicar un estudio serio a los asuntos religiosos y es lógico que no pueden ver las razones del dogma, lo que es completamente normal. Lo anormal es que den crédito a los incrédulos que jam jamás han adquirido suficientes conocimientos de la religión y no a la Iglesia y sus ministros que son competentes en el asunto . . . Es como ir a pedir un saco al zapatero . . . Quien no tiene estudios correspondientes sobre las cosas de medicina, no discutirá con un médico, sino aceptará sus indicaciones. Un albañil medio oficial no se arriesgará a la construcción de un rascacielos . . .

Otra notable porción son los desilusionados. La religión la han transformado en algo como un "banco de emergencia". Perdiendo de vista el hecho de que la religión tiene su misión principalmente sobrenatural, para guiarnos hacia la dicha eterna, le atribuyen misión demasiado temporal. Dios debería colmarles de prosperidad, curarles en las enfermedades y sacarles de apuros. La cruz, el Calvario, el sufrimiento no entran en el entendimiento de ellos y por eso sucumben a las dudas, cuando vienen las pruebas. Con un estudio sincero de las ocho bienaventuranzas y del Padre nuestro llegarían a comprender la verdad de su alma inmortal y de la dicha eterna como también el sentido de las desgracias y dolores.

Los que están en peligro absoluto de perder para siempre su dicha son los impíos y los entregados a los vicios capitales. Han abandonado los caminos de Dios, se burlan de los mandamientos. En las inmundicias de sus pasiones buscan placeres carnales. Incapaces de renunciar a su lujuria y gula, tratan de atontar su conciencia negando a Dios y al alma. Llenos de crímenes contra los indefensos sienten el peso abrumador del juicio de Dios . . . Intentan embaucarse con la mentira: con la muerte se termina todo . . . Así lo desean, por eso niegan la vida eterna, . . . sin embargo no podrán sustraerse a la — muerte eterna.

La muerte significa la destrucción. Todo lo mate-

Se cumplirán el 14 de mayo 5 años de la muerte de mi buena madre FRANCISCA HLADNIK. Dios la llamó de este valle de lágrimas en la edad de 64 años, para ahorrarle ulteriores sufrimientos. Bastante ha sufrido con ser madre de 14 hijos, 20 años viuda y haciendo frente a la situación difícil durante toda la guerra anterior; logró educar sus hijos para consuelo y esperanza de sus últimos años. Dios le dió la gracia de una muerte santa y la preservó de tener que contemplar más horrores de esta última guerra, pues a un año fué matado el hijo Francisco de 29 años como represalia por los italianos, luego siguió la guerra civil que desparramó por la segunda vez a toda la familia. Actualmente los dos menores: Ángela e Ignacio están refugiados en Italia; Esteban en algún lugar de concentración. De Juana (hermana vicentina) no se sabe nada; en casa están Pedro y Teresa. Seis hijas casadas también viven separadas de sus esposos, todos ausentes de sus hogares por la tragedia de la guerra civil, según las últimas noticias que recibí.

14. maja bo 5 let, odkar so zapustili solzno dolino moja mati FRANCISKA HLADNIK, stara 64 let.

Bridko preizkušani v prejšnji vojni, ko so bili doma s številno družino, ker so bili oče v vojski. Še bolj trdo prizadeti s smrtjo rajnega očeta 17/2 1921, so dali prav živ zgled, kaj premore krščanska mati, ki živi iz vere.

Dobri Bog jih je rešil nadaljnega trpljenja, tako da niso doživeli grozovitosti domače civilne vojne v kateri je bil ubit en sin od Italijanov kot represalije, družina pa vsa raztepena v širni svet. Dobra mati so sejali vedno ljubezen, zato so pa bili rešeni strahot, katere je prineslo sovraštvo bratškega boja.

14. maja ob 10 uri bo pri sv. Rozi obletna zadušnica za rajno in za vse tiste slovenske matere, katere nimajo nikogar, ki bi se na njihove duše spomnil.

Povabljeni ste rojaki, da prihitite, če Vam je mogoče.

Se rezará en la basílica de SANTA ROSA el 14 DE MAYO a las 10 horas la misa por el descanso eterno de esta buena madre y de otras tantas madres que han caído víctimas del odio durante esta guerra, y que quizás nadie recuerda en su oración.

Invito pues a todas las almas nobles que dispondrán de tiempo que concurran a la misa para reunir sus súplicas con las mías.

P. Juan Hladnik.

rial lleva en sí el sello de la descomposición que, en el caso de un ser viviente, significa primero la muerte y luego el polvo y las cenizas. Tal es la suerte de lo material pero no de lo espiritual. Más de uno se rompió el pescuezo al intentar precipitadamente la subida a las pirámides egipcias, por no respetar tumbas y monumentos de los allí sepultados . . . ¡Magníficos documentos de la creencia en la inmortalidad del alma!

¿DE DONDE VIENE ESTA CREENCIA?

Los incrédulos afirman que es . . . "debido a la ignorancia" . . . Pero no hablan así los sabios, que tienen profundamente estudiados los libros de los grandes pensadores, sino los que en su cortedad pasan, por encima de las experiencias milenarias de las generaciones. Les pasa en el orden espiritual lo que a nuestros ojos en el orden material: durante el día, con la luz del sol no se pueden ver las estrellas . . . y ¿quién negará su existencia? . . .

Interminable podría ser la disputa entre la gente noble cuya virtuosidad se inspira en las esperanzas eternas y los incrédulos cuya grosería se limita a la materia, si no hubiese tenido Dios condescendencia con la humanidad . . . Por los profetas, y por su propio Hijo nos aclaró las oscuridades . . . Durante el reinado del emperador Augusto nació el Redentor y más tarde acusado por la falsedad judía, lo condenó Pilato a muerte de cruz. Son hechos históricos que obligan al silencio a los calumniadores de Jesucristo y su Evangelio. Ya no podrán matarlo otra vez. Por más que se empeñen no podrán arrancar de la historia la página que testifica de Jesucristo y tampoco podrán anular las palabras de Él: "Yo soy la resurrección y la vida. Quien cree en Mí, aunque haya muerto, vivirá" . . . Tanto amó Dios al mundo que le dió a su único Hijo, para que todos los que creen en Él no se pierdan sino que tengan la vida eterna" (Juan 3, 16) . . . Para todos quedan registrado "Quien come mi carne y beba mi sangre tiene la vida eterna y Yo lo resucitaré en el último día" (Juan 6, 55).

Más todavía nos dice: el cuerpo y por consiguiente la vida corporal es muy inferior al alma y a la vida espiritual. "No temáis a aquellos que matan el cuerpo pero no pueden matar el alma" (Mat 10, 28).

Estéril es pues la rebelión contra los hechos y verdades. Si la sabiduría carnal no quiere entenderlas no las eliminará, como la insensatez no sacará del cielo las estrellas que no pueden ver de día sus ojos deslumbrados . . .

LA MUERTE ES CASTIGO POR EL PECADO

En los planes divinos, el hombre debería alcanzar su glorificación directamente. Cuando Dios formó al hombre uniendo en él la materia del cuerpo con el espíritu del alma, destinó también a la vida eterna su espíritu inmortal. — He aquí este dualismo: el cuerpo condenado a la destrucción y el alma dotada con la inmortalidad! Y como las dos partes constituyen esencialmente el ser humano, participó el cuerpo de la inmortalidad, privilegio único en toda la creación visible . . . Así debería de ser si el hombre no hubiese sucumbido a las intrigas del demonio. Por un hombre, por Adán, se impuso la muerte para todos como castigo de aquella rebeldía en el paraíso. El hombre cayó de la altura sobrenatural sobre la cual lo colocó Dios, su cuerpo perdió el privilegio de la inmortalidad. La muerte es así un castigo, pero por otro lado también un don de la misericordia, pues demasiado grande sería el castigo, si el hombre tuviera que vivir en las condiciones dolorosas del valle de lágrimas hasta el día del juicio . . . Aunque castigándolo Dios con la muerte le acortó con ella las amarguras.

Pero ¿en qué queda el hombre? Su cuerpo está hecho para el alma, y el alma para el cuerpo. Su paradero es la tierra, su alma no puede actuar sin el cuerpo que es su instrumento indispensable: el cuerpo por su lado tiene necesidad del alma para vivir. Todos los pasos del cuerpo los guía el alma, y los pensamientos más sublimes se apoyan en el cerebro; las ideas más elevadas necesitan de imágenes materiales, y las manos finas y los ojos inteligentes quedan

torpes sin el resorte espiritual del alma. La muerte, que separa el cuerpo y el alma destruye al hombre, el ser culminante de toda la creación material. ¡Es realmente un desastre el pecado original por provocar un castigo tan horrendo, como es la muerte!

JESUCRISTO REPARO LA DESTRUCCION.

No debía el hombre quedar exterminado, pues Dios le creó para la eternidad. Con el pecado se halló como en un pozo, del cual no tenía salida. La Misericordia divina y la Justicia eterna hallaron el modo, de restaurar al hombre. Ya que el pecador no tenía forma como elevarse hasta Dios y como reparar su culpa, se humilló Dios hasta el hombre. Por éso tomó el Hijo de Dios la naturaleza humana. En la persona de Jesucristo se hallaron así unidos el hombre y Dios. Debido a esta condición sublime de Jesucristo adquirieron todas sus acciones valor divino y así su obra redentora pudo restablecer lo que deshizo Adán. Uno y otro tenían la representación de la humanidad entera y lo que destruyó Adán para todos lo reparó Jesucristo para todos.

Pero ya no se restableció el paraíso. En su persona unió a Dios y al hombre; con la cruz reconcilió el cielo con la tierra. No basta con brindar al alma la posibilidad de volver a Dios, de donde salió, sino que la restauración completa exige necesariamente también el rescate del cuerpo, pues el hombre se compone esencialmente de ambos. ¡He aquí, por qué tuvo que sufrir Jesucristo dolores en el cuerpo y angustias en el alma! Esta fué la condición, bajo la cual fué anulada el pagaré de la humanidad, roto recién al completarse en el sacrificio expiatorio de Jesús con la muerte en la cruz, hecho que hizo oscurecer el sol, estremecerse la tierra, rasgar los rayos la atmósfera, romperse las piedras, y salirse de las tumbas a los muertos.

Fué el acontecimiento más grande que sucedió jamás y con razón divide él la historia en dos partes. Por allí, a los pies de la cruz, ha de desfilar desde entonces toda la humanidad, pues solo allí existe el puente que lleva a una feliz eternidad y al cumplimiento de las aspiraciones del corazón humano.

EL VENCEDOR DE LA MUERTE.

Excede el alcance de nuestra inteligencia la razón por la cual quiso Jesucristo aceptar una muerte satisfactoria tan atroz, puesto que una sola gota de su sangre podría satisfacer por los pecados. Lo que entendemos es que Dios puso así de manifiesto su Justicia y su Misericordia, y Jesucristo quiso darnos el ejemplo de su pasión y la cruz en la cual apoyarnos en los momentos de angustia, dolor y humillación.

Sin proferir una palabra de queja, aunque teniendo el poder de destrozar a sus verdugos, aguantó los desprecios, traiciones, ingratitudes, improperios, golpes, humillaciones, dolores, sed, desnudez y calumnias . . . para que el hombre, a su vez tan cobarde, cuando debe sufrir algo por amor de Dios y por el bien de su alma, tenga este grandioso ejemplo y consuelo. Parece paradójico pero sin embargo fué este el triunfo de Jesucristo sobre todas esas miserias de la naturaleza humana. Cuántos héroes cristianos se han formado al contemplar el Crucifijo, aprendiendo de Él a despreciar los malos tratos, injusticias, todos los sufrimientos corporales y morales, haciendo frente hasta la misma muerte, en virtud de la palabra de Jesús: "Confíad, porque yo he vencido al mundo" . . .

Para los creyentes ya pierden los males físicos lo desesperante de su amargura, pues el Redentor los transformó en monedas de rescate para la dicha

eterna. Pero Él completó su trabajo también con el triunfo sobre la muerte misma, la principal consecuencia del pecado original. No la obolió, como tampoco los dolores y miserias de la vida, pues el tributo del pecado hemos de pagarlo todos en la vida y con la muerte — pero, luego de completar hasta el último la deuda de la humanidad, inherente también al cuerpo suyo, el tercer día salió triunfante de la tumba forzando las piedras, rompiendo los sellos, burlando la vigilancia de los cuidadores y destrozando el orgullo de sus enemigos para infundir a todos los redimidos alegre confianza para los momentos de la agonía.

Su resurrección tiene doble carácter: es la mayor prueba de la obra redentora cumplida y es el punto final de la Redención, pues con ella quedó vencida la muerte.

TAMBIEN NOSOTROS RESUCITAREMOS.

"En verdad os digo, que viene tiempo en que los muertos oirán la voz del Hijo de Dios . . . No teméis que admiraros de esto . . . todos los que están en los sepulcros oirán la voz del Hijo de Dios y saldrán los que hicieron buenas obras a resucitar para la vida, pero los que las hicieron malas, resucitarán para ser condenados" (Juan 5, 25-29).

Tan claras son estas palabras que no admiten discusión. La causa de las dudas no está en la falta de pruebas sino en la mala voluntad de los malvados que prefieren las pasiones, gustos, placeres y vanidades de esta vida y quisieran que la otra no exista. Cometan la misma insensatez que los fariseos: "Entonces . . . juntaron consejo y dijeron: "¿Qué hacemos? Este hombre hace muchos milagros. Si le dejamos así todos creerán en Él . . ." (Juan 11, 47). En lugar de aceptar el hecho, como era lógico, y reconocer la verdad evidente a todos los sinceros, tramaban contra Jesús conspiraciones . . .

¿Cómo resucitaremos? ¿En qué cuerpo será? ¿Podrá ser el mismo que tenemos en la vida? . . . ¡Qué preguntas y más preguntas que acumula la incredulidad! ¡trabajo estéril! Pues no se puede desautorizar las palabras de Jesús ni tampoco impedir que se realice la resurrección de los muertos al fin del mundo.

Bien comprenderían la futilidad de sus mezquinas "preguntas" si contestaran a estas: ¿Qué es el cuerpo? ¿Qué es la materia? . . . La ciencia demostró que la materia del cuerpo está en transformación ininterrumpida, en una corriente continua, de modo que en algunos años el cuerpo cambia su materia completamente . . . ¡Sin embargo el hombre sigue siendo el mismo!

La transfusión de la sangre es como transfusión de la vida en otro cuerpo. Sin embargo no cambia la sangre recibida en nada la conciencia del receptor . . .

El pensador Pascal pregunta: ¿Qué es más difícil: nacer o resucitar? ¿Que exista lo que jamás ha existido, o que continúe existiendo lo que ya existe? ¿Es más difícil venir a la existencia o volver a ella? . . . Tertuliano contestó a los incrédulos muy claramente ya hace 17 siglos: ¿Buscas primero como podrás resucitar? . . . ¡Procura primero saber, si puedes, como has llegado a vivir!

LA BOMBA ATOMICA

No es pues cuestión de buscar los átomos que constituían el cuerpo al morir la persona, sino se trata de devolver al alma la materia, pero ya no el barro que constituye el cadáver, pasible de dolores, viajando con vehículos, chocando con otros cuerpos . . . no ya el "cuerpo animal" sino el "cuerpo espiritual"

OB BRIDKEM GODU

Nekaj mesecev že krije črna zemlja nadebudno mladenco **IVANKO MLEČNIK**, ki je na vedno zapustila svoje ljubljene na tej zemlji 3. januarja v San Martinu in je bila naslednji dan položena tamkaj k večnemu počitku.

7. maja je njen rojstni dan. Letos bi spolnila 15 let. Ob tej priliki ji hočejo njeni stariši pokloniti najlepši dar, katerega moremo dati rajnim, to je sveto mašo.

Zato povabijo vse sorodnike, prijatelje in znanke k sv. maši, ki bo na Paternalu v nedeljo 19. maja ob 10 uri na Av. del Campo. Tovarišice ji bodo zapele tudi žalostinko.

que será el cuerpo glorificado, sin los límites que se imponen al barro animal.

¿Cómo será eso? . . . Tales dudas tenían apariencia de seriedad en los tiempos anteriores, pero hoy en la era de la desintegración del átomo, se han abierto horizontes anteriormente desconocidos sobre la esencia de la materia; debe esconderse la necesidad incrédula y expresar su admiración a la fé que, hablando del cuerpo glorificado, se adelantó tan enormemente a los pasos lentos de la ciencia.

que será el cuerpo glorificado, sin los límites que se imponen al barro animal.

ŽUŽENBERK, poroča **HROVAT VINKO**, rojen 4. 4. 1924 v Valični vasi pri Žuženberku obč. Zagradec.

Kot domobranec sem bil ob nemški kapitulaciji na dopustu na svojem domu, kjer sem ob umiku Slovenske narodne vojske zaostal, medtem ko je moja družina odšla v emigracijo. Okoli doma sem se skrival po gozdu s svojim bratom do 20. oktobra, ko sem prišel v Italijo.

Naša občina ima okrog 2.000 ljudi. Od vseh slovenskih vojakov je bilo ob amnestiji izpuščenih 13, v starosti od 16 do 18 let. Sam sem videl 4 od teh, ko so šli domov in so pred domačo vasjo obležali, da so jih morali peljati domov.

V vsej naši občini je samo 9 hiš, ki so za režim. Od teh so 3 gostilne in en mlin.

Vojaštvo: V Zagradcu je 1000 vojakov, v Doberniču 600, v Žuženberku kakih 200. Od teh je največ Srbov in precej Slovencev. Tam vežbajo in kopljejo strelne järke. Pri Mlačevem je nameščeno topništvo. V naši vasi je nastanjenih 60 vojakov. Oboroženi so različno: jugoslovansko, nemško, italijansko in deloma angleško. Ruske oborožitve ni opaziti, veliki cesti Ljubljana-Novo mesto vozi Motorizacije je videti precej in zlasti po jo vojaški avtomobili. Ob prihodu italijanske-jugoslovanske meje sem opazil, da je tam močno od vojske posedana in zastražena.

V naši okolici vrši glavno oblast Narodna milica. V naši občini je bilo aretiranih 32 ljudi. S to motivacijo je bil obsojen n. pr. 72 letni Košak Feliks na 8 let prisilnega dela, Kocjančičeva, ki ima 3 mesečnega otroka na 6 let prisilnega dela, otroka so ji odvzeli in oddali v rejo. Nekí drugi ženski, katere mož je bil v Hrastniku kot domobranec ubit, so vse premoženje zaplenili, ji odvzeli tri otroke in jo obsodili na prisilno delo. Poznaje je bila sicer amnestirana, vendar je zaplemba ostala v veljavi in mora od svoje hiše plačevati najemnino. Vse zaplembe izreka okrajni NOO v Žuženber-

ku, ki ima kot izgleda neomejeno oblast. Okrajni NOO za naš kraj je v Novem mestu. OZNA-e pri nas ni. Skrivačev je bilo v začetku po gozdovih mnogo, zdaj so pa že povečini odšli v inozemstvo. Kogar pa Milica ujame, je brez usmiljenja ustreljen.

Partizani in Ofarji kažejo očitno malodušje in je neki kapetan J. A. rekel nekim našim ljudem naj sporoče skrivačem naj še nekaj časa vzdrže, ker da bo kmalu sprememba.

Ljudstvo trdno upa, da bo kmalu prišla sprememba in bo nastopila spet prava ljudska oblast v kraljevini.

Hrovat Vinko l. r.

Sporočam znancem in rojakom vest, da je umrl moj brat

Jožef Anzelin

v Franciji, koncem l. 1945. Tako sem dobil vest od moje družine v Franciji. Umrl je od raka v želodcu. Moja družina pa se ima drugače prav dobro, ker tam ni bilo vojske, kjer so oni.

Sv. maša za rajnega bo 30. maja pri sv. Rozi ob 12 uri.

Sporočamo vest, da so 24/10 1945 doma v Medani umrli 89 letni oče

† Janez Kren

Preživeli so vse vojne grozote in slednjič mirno zapustili solzno dolino.

Doma žaluje za njimi sin Eugen in hči Kristina, v Sev. Ameriki sina Ciril in Franc tukaj pa jaz Janez Kren in moja žena, sin Ciril in hči Alojzija.

Así que la ciencia, lejos de desautorizar nada de la religión, le aportó con la "bomba atómica" un favor muy trascendental y cuanto más progrese, tanto mejor para los verdaderos amigos de Dios, pues tantos más misterios religiosos resultarán puestos al alcance de la comprensión de la inteligencia humana, y tanto más claramente resaltaré la verdad de que "no puede haber ni hay contradicción alguna entre la ciencia y la religión". Son la ignorancia, malicia, perversión y engaños del infierno los que ocasionan la confusión de la gente. La falta de humildad es lo que les impide reconocer el Evangelio como la verdad suprema y absoluta.

En el día del juicio final se pondrá término a la existencia humana en la forma del cuerpo animal, al cumplirse el número de los elegidos. Entonces volverá a unirse el alma con el cuerpo glorioso para que el hombre restablecido reciba el premio eterno por sus obras buenas . . . Pero también para que expie el malvado por toda la eternidad los pecados que cometió abusando de su cuerpo, talentos y tiempo.

No es pues lo más importante discutir los detalles acerca de la resurrección de los muertos sino prepararse para ella como Dios manda, para no levantarse para su vergüenza sino para su dicha eterna.

Hay que cuidarse pues, para no hundirse en el charco de la sensualidad, pues nos encarga San Pablo: "Quien siembra en su carne, de la carne recogerá la corrupción, mas el que siembra en el espíritu, del espíritu recogerá la vida eterna (Gal 6, 7 s).

Javljamo žalostno vest o smrti sina, dobljeno iz Čepincev v Prekmurju.

† Karel Črnko,

je bil ubit od granate 5. apr. 1945, star 19 let. S petimi drugimi tovariši leži pokopan na domačem pokopališču. Doma zapušča brata Štefana tukaj pa žalujemo brat Roberto, mati Marija in jaz, oče — nezopabnega sina.

Maša za rajnega bo na Avellani 9. junija ob 10 uri.

Štefan Črnko.

IZ ČEPINCEV V SLOV. KRAJINI 2/12 1945. Piše Karel Verner Črnkovim, kateri upravlja doma imanje in je boter: Mi ešče živimo, samo mati so trno betežni. Majo raka. Vaše pismo smo dobili na eno leto, ko ste pisali. Sedaj Vam pa pišem navekšo žalost: ka je Vaš Karac rajni 5/4 ga je bujla granata. Sam ga spravo v dobro službo v mlin na Dolnji Senik, pa je šel v gorice kopati in ga je tam nesreča došla.

Pišteka sam ja v dobro mesto spravo, sedaj že dve leti. Uči se za kovača v Sakalovci (Vogersko). Je trno krepek, pa mu je trno dobro.

V Čepincih so mrli Miklavževoga Vilmoša starji sin, Šulinca starji sin, Čičkinoga Imreva sin, Kuzmine Reze pa Jančinova Petiva so vsi na ednom redi pokopani.

Rugelski boter (Goston Jožef) so mrli zdaj 2 leti. Kolman je zdaj predsednik. Ženo ma z Virice . . . Bili smo na njem gostovanju. 2 vóri na to je pa hiža zgorela. Firmoš ma zeta ulžarna Ane sina.

† JOŽEF MILOST star 69 let, doma iz Kastela (Castelvenere) v Istri je dokončal zemeljsko pot 25/3 v Martinezu v rokah svojih dragih, ki za njim žalujejo: žena in 3 hčere, Ana, por. Vodopivec; v Evropi ostaja ena hčer.

PO ARGENTINI SEM IN TJA

MELINČEVA MAMICA ČAKA

Mnogi rojaki poznajo gospo Melinčevo, 86 letno mamico, ki je živela nekaj let v Buenos Airesu, sedaj pa je pri hčeri, poročeni Hocker v Plotieru, kjer imajo prostrano čakro.

Mamici sem sporočil, da pridem 21. okt. z vlakom ob 19 uri. Če bom našel koga, ki mi bo vedel pokazati kam do njih, bom izstopil, če ne bom pa kar nadaljeval pot.

Plotier! . . . Hitro skočim, da vidim če me kdo čaka. Pa že je bil pri meni možak in me nagovoril: Ste vi g. Hladnik? . . . Pa sva bila skupaj. Bil je rojak, ki ima tudi tam čakro in se je ponudil, da me bo on počakal na postaji in zapeljal s čato na dom mame.

Kakih 6 km je bilo treba nazaj ob železnici in nato še lučaj, pa sem opazil mamico, ki nam je že mahala v pozdrav in hitela naproti.

Vendar ste prišli gospod Janez. Zares ne vem, kako naj se Vam zahvalim in kako naj vam postrežem . . . je hitela mamica in mi predstavila hčer, ki je še nisem nikoli videl.

"In mene kaj poznate?" . . . Pozorno sem pogledal in spoznal Jelko, vnučkinjo Melinčeve mame, nokoč tudi pevko na Paternalu, ki živi sedaj poročena v Neuquenu. Prestavila mi je tudi dva srčkana otroka.

To je pa moj zet in moj vnuk France, mi je mamica predstavila še oba navzoča možka.

Ko smo za hip sedli in se malo okrepčali sem pogledal malo po čakri, predno se znoči. Pripovedoval mi je gospodar, kaj vse je bilo treba prestati, predno so čakro izravnali, zasadili z drevjem, jo zavarvali proti vetru in ji zagotovili vodo. Veter, kobilice, slana, slabe letine . . . kdo bi naštel vse sovražnike, proti katerim se je bilo treba boriti in še goljušivi ljudje, ki skušajo človeka izrabiti in prevarati . . . Kot črna živina sva delala oba z ženo in otroci in šele letos smo prišli do tega, da vidimo računom do konca. Še je nekaj tisočakov dolga, toda čakra sedaj že zagotovi stalen dohodek . . .

Detelja, fižol, krompir so glavni pridelek, nekaj se dobi pa tudi že za sadje. Imajo nekaj konj za delo, krave za mleko in prašiči poskrbijo za meso. Včasih pa tudi kokoš poskrbi za dober obed.

"Danes je pa petelin na vrsti", je menila mamica; jaz pa sem se spomnil, da je bil doma petelin za očetov god.

Vi ne veste gospod ajnez, kako sem skrbela, če se boste kar naprej peljali, ali če se vam na potu kaj zgodi. Tako sem želela, da vas še enkrat vidim. Ko bi le vsako leto vsaj enkrat prišli sem, kako bi bila srečna, tako je menila mamica in se zanimala nato za prijateljice v Buenosu in za vse naročala pozdrave posebno pa za setre na Paternalu in za setro Iluminato v Uruguayu.

Na mizi pred nami pa je bilo vseh dobrot, da bi se človek za tri dni naprej najedel. Zares škoda, da nisem imel časa, da bi kaj več tam ostal, mamici v veselje sebi pa v oddih. Treba je bilo misliti dalje in še isti večer, že pozno smo se spoznali na čatito, da bo naslednje jutro mamica lahko spet pri maši tako, kot da bi bila doma na Slovenskem.

Veter, ki je gnal vlak iz Zapale proti vshodu se ni vstavil v Plotierju z mano, temveč se je gnal dalje. Ko smo ob 22 uri prispeli v Neuquen, je bilo vse ena sama prašna megla. "Que tiempo espantoso" je bila prva beseda, ki sem jo slišal. Neuquen, ki je mesto s kakimi 10.000 prebivalci in je v nedeljo zvečer nje-

gov glavni trg pravo mravljišče, je bil temen. Mesto množice naroda se je podila prašna megla; mesto koncerta pa je žvižgal veter da je kar glušilo.

Na ta način ne bo kar nič prida za jutri, tako sem menil. Le kako bo mogel avijon leteti proti takemu vetru!

23. okt. Zgodaj že sem bil na nogah. Jasno nebo, na katerem so bledele zvezde, je pomenilo, da je vetrova sila nekoliko ponehala, toda še je žvižgalo okrog vogla. Toda, Španec pravi "con madrugar mucho no amanece más temprano" . . . Saj tako ne bom ustavil vetra, pa če še bolj gledam v zvezde! Še imam uro časa, predno se bodo odprla kaka vrata. V tistih krajih vstanejo ljudje še bolj pozno zato, ker pride dan eno uro kasneje kot v Buenos Airesu.

Ob 7 h sem dobil še zaprta cerkvena vrata, toda že je zarožljajal ključ. Ljubeznjivo me je sprejel župnik g. Perez, ki me je pričakoval prejšnji večer z vlakom. Ker je zvedel, da sem v Plotierju izstopil, že ni več računal na moj prihod, zato se mdobil vrata že zaprta. Tisti dan me je pa nad vse ljubeznjivo sprejel in mi pomagal urediti vse potrebno za naadljno pot.

Že je prišla tudi Melinčeva mamica in še nekateri drugi rojaki, s katerimi smo se potem še malo pomenili. Mojega prihoda je pričakoval tudi urar Gorjan, ki mi je med drugimi novicami povedal tudi to, da je omožil hčerko.

Med tem je pa burja brila kot za stavo. Na agenciji so mi povedali, da je zadeva z mojim voznim listkom pač v redu, da pa je bolj nevšečna stvar z avijonom, kateri bo gotovo prišel z znatno zamudo radi takega vremena. In tako se je tudi zgodilo. Šele ob 13 uri so prišli pome — z dveurno zamudo. V Bariloche je potoval tudi g. Rubeša, konzul iz Rosarija.

Avijon je zelo vljuden. Ne le vozi te za dobre denarje, temveč ti da tudi kosilo. Tako sva si najprej previdno postregla . . . previdno pravim, ker ni dobro natovoriti preveč; vtegne imeti namreč nevšečne posledice, ker iz polnega želodca je lažje — bljuvati kot iz praznega . . . In v pričo take burje, kdo ve kako bomo leteli.

NAD REKO LIMAY

V živahnem pogovoru sva skoro pozabila, česa pričakujeva in tako naju je kar nenadno presenetila beseda: — že pride. In res je privihral ogromen pič med silovitim brnenjem in sedel malo pred nami na tla. Pol ure časa je še bilo. Treba je bilo nakrmiti ptička in potnike, ki so prišli. Nato je spet zabrnelo; ganili smo; par sto metrov nevšečnega tresenja po tleh, nato pa v vis in v virokem loku naokrog, da se je vsa zemlja pod nami čudno zvežila, dokler ne vzame letalo ravne črte. Mesto je ostalo za nami kot otroška igračica s hišicami in vrtički, vse prepreženo z vrstami topolov in sadnega drevja, ki vse izgleda kakor narisani tločrt. Na desni se členijo značilna neukerska brda, na levo pa se vije blesteča črta, reka Limay.

Tudi železnica in cesta sta vidni. Prav nad njima smo pluli nekaj časa, nato pa ravno nad strugo močgne reke Limay. Toda prehud je bil veter v višini, zato smo šli nižje, skoraj nad rečno gladino. V zavetju precej visokih bregov smo nato pluli dalje. Tik ob reki je precej široka dolina, katero obroblyajo višja brda. Po tej dolini zavija rečni tok, ki se tu zaje globoko v strni breg, tam si pregloda pot in ustvarja otočke, kateri so prečudno lepo izstružene figure vsakovrstnih oblik, tako da vidiš sedaj podobe stavb, sedaj piramid, sedaj človeško postavo in obraze in spet vsakršne ži-

vali . . . Čudna romantika iz sanjskih bukev je tamkaj nakopičena, ki nudi domišljiji snov za fantastične tvorbe, toda stvarnega človeka pa pusti razočaranega. Saj bi vendar bilo najbolj naravno, da je vsaj dolina ob reki polna svežega zelenja, vrtov, njiv in drevja ter posuta z naselji. Toda tudi tisto more videti le fantazija, kor v resnici je le redko videti človeško bivališče ali skupino hiš. Pregloboko je zajedena vodna struga, da bi mogel človek brez velike državne pomoči potegniti iz globine vodo za namakanje.

VSE JE ZBEZLJALO . . .

Zato je vse le pusta goličava redkega in žalostnega grmičja, ki nudi skromno pašo ovcam. Tisti dan je bil menda tudi za ovce tankaj izjemen, ker tega pač niso vajene, da bi grmel avijon tako nizko nad njihovimi glavami. To je bilo komičnih prizorov, ko je bezljal vse vprek; nevedna žival je pač slišala grmenje motorjev ni pa vedela kje je nevarnost. Zalotili smo tudi čredo konj in goveje živine. Z visoko dvignjenimi repi so bezljale krave, kot da bi hotele reči: pište me nekam . . . Bolj nevšečna pa je bila zadrega jančkov in teličkov, ki pač vse zaupanje stavijo v mater, a so videli to pot tudi matere tako čudno zbegane. Kakor tudi mi je bilo žal, da smo pluli tako nizko, da nismo mogli opazovati veličastnih neukenskih snežnikov, so nam bili ti idilični prizori dobro namestilo.

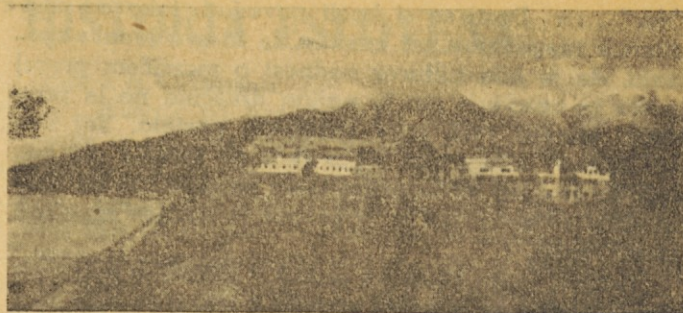
Tako smo plul tja do Piedra de Aguila, kjer se reka Limay zagozdi v bolj visoke gore, ki utesnijo strugo v ostre vijuge. Tedaj pa že ni bilo mogoče več izogniti se sili višinskega vetra. Treba je bilo v vis, če ne bomo treščili v bregove. Reditelj je šel od potnika do potnika in vsakemu na uho naročil, naj se priveže. "Sedaj bo začel ples", mi je odgovoril, ko sem ga vprašal zakaj. Kar vidno so pobledele obrazi in nekaj hipov pozneje so že začeli posegati potniki po "vrečicah za vsak slučaj" . . . Saj si že mislite, kakšne vrečice in za kakšen slučaj! . . . So se pač začeli obračati želodci! Pa ne zato, ker je bil "ples" kaj bolj vrtoglav kot preje, temveč le zaradi sugestije. Moj želodec se je kar pametno obnašal in sem ohranil ves čas pravo razpoloženje, da sem mogel tedaj opazovati veličastni prizor, ki se je ponudil pogledu. Gori na severu je blestel v jaser.m dnevu Chachil, skoro pred nami je bil Chapelco, varuh San Martina. Nad vsemi pa je mogočno kraljeval volkan Lanin. Tja doli na jug pa je bila naveržena gošča snežnikov, izmed katerih je bilo le težko razbrati, kateri je Tronador.

SAN CARLOS DE BARILOCHE.

V tesni soteski globoko pod nami se vije reka Limay, po drugih grapah hite druge reke in potoki. Zapičil sem oči tja proti zapadu, kamor je kazala reč. na struga v "El Valle Encantado"; daleč gori je zasinelo jezero Trafal, utesneno med visoke bregove, na vrhu s snegom pokrite. Še malo, pa smo razbrali doli na dnu sivo liso, jezero Nahuel Huapi.

Sledil je najneprijetnejši del vožnje, to je iz višine nizdol. Za hip so potihnilo motorji in nekam tesno ti postane okrog srca, kot da se hoče vse dvigniti v človeku . . . V velikem loku smo zakrožili čez jezero. Tik pod nami je bilo mesto, ki je zbudilo posebno pozornost z veličastno zgradbo cerkve, ki je zrastle od njegega zadnjega obiska. Mogočen gotski stolp se dviga čez višino brda ki naslanja mesto. V drugem kolu barju smo prekrizali mesto že prav nizko in kmalu nato zavozili v letališče, ki leži kakih 10 km zunaj mesta.

Bledi obrazi, kakor marmorni kipi, so oživel. Izstopili smo. Toda — joj, prejoj! Streslo me je mrzlo, prav do kosti, da sem se tesno zavil v suknjo, a prav malo je pomagalo. Zato smo jo kar jaderno odpihali v

Liao-liao antes de una tormenta.

Pogled na hotel Liao-liao ob jezeru Nahuel Huapi.

hišico, kjer smo ob topli peči našli zavetje. Treba je bilo počakati. Avijon gre še naprej do Esquela. Dokler ne odide, morajo potniki počakati. Ko je ta odgrmel dalje, so nas pozvali v pripravljene vozove in odpeljali v mesto.

Na, pesjan ti grdi, sem si mislil! Tu sem se pa ukanil. Spomnil sem se svetega Martina, ki je potrebnemu dal pol suknje . . . Jaz sem dal pa kar celo, ker sem dobil na potu takega, ki jo je rabil, meni pa, tako sem sodil, bo odveč, ker je bila že tudi precej v siromašnem stanu. Na to nisem računal, da vtegne biti v Bariloche tak strupen mrz! Pa se bo že kako napravilo, tako sem menil in pohitel naravnost v župnišče. Malo sitno mi je bilo, toda vsekako manj nevšečno kot prezebat in morda celo — oboleti . . . Pa sem stegnil jezik in kar hitro sem imel tak plašč, da me je zavarval še vse drugače kot bi to storila moja preluknjana suknja . . . Najprej so me gospodje oblekli za tisti mrz, potem pa še na nizo postavili zame in spremljevalca nekaj toplega, nakar sva krenila takoj po mestu.

Bariloche je postal kaj lepo mestece. Začne se prav na obali, kjer se je zibala na penečih se valovih ladjica Modesta Victoria. Naselje se vpenja v vis po strmem bregu, ki spominja na tržaško Škorkljo. V sredi brega čepi stara lesena cerkva, ki so jo pa znatno povečali; malo nad obalo pa je zrastle mogočna nova hiša božja, ki še ni dokončana. Naši rojaki iz tržaškega Sv. Križa: Lukman, Košuta in Krošelj ter mnogi drugi štancarji iz hrvaškega, so zaposleni pri kamnoseških delih za vrata, nazidke, kapnike, žlebahe, oltarje in druga fina dela pri cerkvi. Ogrodje stavbe je že zgrajeno, a še čaka ogromnega dela, predno bo cerkev postala tudi stolnica nove škofije, ki jo bodo ustanovili ša cerkev argentinskega juga, ki bo najbrže s časom ostala tudi stolnica nove škofije, ki jo bodo ustanovili za tisto pokrajino.

Poiskala sva najprej Lukmana, ki si je zgradil lepo hišico ob cesti, ki vodi na Cerro Otto. Tako sva bila kar takoj sredi naših ljudi, ki so nama prijazno postregli in dali modre nasvete, kako v nekaj urah najlepše videti lepote te argentinske švice. G. Rubeša je namenil ostati tam nekaj dni več, a meni je bilo pomeren le do četrta, torej komaj 2 dni in pol.

SKOZI ZAČARANI DOL DO JEZERA TRAFAL.

V poletnem času, ko je tamkaj mnogo izletnikov se vsak dan organizira več izletov s pulmanom, toda v oktoberskih dneh še tega ni. Tiste čase so skoro edini izletniki — novoporočenci. Le tedaj, kadar se prijavi zadostna skupina oseb, se izlet vrši. Pa sva midva kmalu izvohala, da bo naslednji dan prilika za izlet v Trafal, če se priglasita vsaj še dva in — vse v redu! Naslednje jutro sva bila ob uri na mestu. Vsi so že nestrpno čakali, seveda prepričani, da pride še en parček . . . Pa je prišel — par: en gospod in en

"far" . . . Dosti so si imeli povedati, tako da nisva njihovih razgovorov nič zmotila, le to sva kmalu spoznala, da je bila njihova vednost o marsičem precej kratka in nazadnje jim je najina družčina ne le prav prišla, temveč tudi prav zaželjena postala. Saj sva celo njihovi fotografski neizkušenosti morala na pomoč, da sva jim rešila nekaj lepih spominčkov na tisto pot skozi začarani dol in iz bregov in gozdov na obali jezera Traful.

Najprej kreta cesta ob jezeru v slikovitih serpentinah. Nenadno se je nekaj zganilo v meni, ko smo zbrzeli čez most v čigar globini bobni reka Nirihuau. Kaj ni to Kokra? mi je zaživel v spominu, pa že je g. Rubeša sprožil: "krasna si bistra hči planin . . ." Saj je res nekaj Soče "rad gledam te valove bodre, valove te zelenomodre . . ." Seveda ni tista dežela naše Posočje in ne Posavje in Prekmurje. Le v malih odlomkih najdeš drobce lepote naše domovine. Pogled na srebrno jezero, na zelene gozdove v ozadju, gorske snežnike tam na obzorju, skok čez most, po klanec gori in doli, nato nad bistro tekočo strugo reke Limay, vse do reke Traful, bežeče ovce, meketajoča jagnjeta, ki skakljajo za preplašenimi materami, spel fantastične figure divje v vis štrlečih skal, nagromadenih pečin, ki so podobne razvalinam slovitih gradov in obrisom veličastnih katedral, nato slede skupine drevja, ki se vse bolj množe, dokler se slednjič ne strnejo v sklenjen gozd, tu pa tam požgan in povaljan od viharjev, ali usahel od suše, vmes pa bistri potčki, ki se ženo v penečo reko . . . Tako smo brzeli tri ure, ki so nam čimdalje bolj živahno sliko prinašale, dokler ni slednjič zablestelo pod nami v globini jezera Traful, zapičeno med gozdove, ki jih v višini obrobajo beli snežniki. Diven je pogled iz visoke pečine, ki se imenuje "Mirador", strmo nad jezerom, kjer smo poskusili fotografsko umetnost, katere uspeh je nekaj prav lepih spominov iz deseterice aparatov.

Mimo žage in še nekaterih samotnih domačij smo kmalu pribrzeli v Villo Traful, kjer stoji hotel po švicarskem vzorcu na prijetnem lazju sredi gozda na obali jezera.

Tam je bilo kosilo. Ko smo bili pri tem važnem opravku je nenadno nekaj dirnilo mojo pozornost. Le kaj bi to bilo? To čudno škripanje . . . Pa menda vendar ne bodo tod vozili križnih koles, tistih starih lesenih voz, ki so bili delani brez žebeljev in ki so oblastno cvilili, kadar so vozili zadostno breme. Pogledam skozi okno in prav nasproti sta mi dva liscva vlekla nekako šajtrgo naloženo s skalami, ki je res škripala kot naša križna kola. To je pa spomina vredno. Kar hitro! Že sem imel v roki aparat in ni mi žal tega najbolj idiličnega spomina mojega potovanja.

Postregli so nam zribo "salmón", ki je menda nekaj takega kot naš los, ima pa rdeče meso in zares nadvse okusno. To je posebnost jezera Traful, kjer

OBRAVANAVA PROTI ZADRUŽNI ZVEZI in Gospodarski Banki, ki sta tvorili hrbenico slovenskega zadružništva je končala z obsodbo proti funkcionarjem kot sledi:

Obsojeni so Bogumil Remec, dr. Jože Basaj, dr. Stanislav Žitko in dr. Ivan Slokar na 5 let odvzema svobode s prisilnim delom, izgubo državljskih pravic za dobo 5 let, obenem pa Remec, Basaj in Žitko na zaplembo celotne imovine, dr. Slokar na zaplembo delnic pri gospodarskih podjetjih;

dr. Capuder, Ivan Avsenik, Franc Lesjak so dobili po 3 leta prisilnega dela, izgubo državljskih pravic za 2 leti,

Avsenek in Lesjak pa še na zaplembo celotnega premoženja;

dekan Zabret, župnika Kette in Škvarča so dobili po 2 let zavora, z izgubo državljskih pravic za dve leti in zaplembo delnic v gospodarskih podjetjih;

M. Curk, Ignacij Vok, dr. Ivo Česnik, dr. Albin Šmajd, Franc Vogel, profesor Pengov in ravnatelj Franc Erce so dobili po 14 mesecev zavora z izgubo državljskih pravic za dve leti, poleg tega pa Curk na zaplembo 75% premoženja pa, Vok, Česnik, Šmajd, Vogel in Pengov na zaplembo celotne imovine.

Obtoženci dr. Dermastija, dr. Mohorič, župnik Podbevšek, župnik Škoda, Babnik,

Dragi prijatelji in poznani!

Sporočam Vam, da sem dobil žalostno vest, od mojivi žalostnivi hčere Veronike in Ane Gjörek iz Gornje Bistrice v Prekmurju.

Javljajo mi, da v tem groznem boji so mi ubili mojega dragega 22 letnega sina

† **IGNACA GJÖREK**

Bil je v boji v dalešnji Rusiji kjer ga je kruglja zadela.

Umril je v bolnici 1. okt. 1942.

Dragi moj sin, za nas ostale nisi umrl. Vedno boš v spominu med nami. Počivaj v miru in naj ti bo lahka ta črna Ruska zemlja.

Za rajnega bo sv. maša na Avellanedi 26. maja.

V Argentini žalujejo za njim oče, mati in brat Martin. Doma žalujeta sestri Veronika in Ana.

Vas pozdravlja Matjaš Gjörek.

Dragi ajtek Mama in Tinč!

Najprej vas prav lepo pozdravljam in vam želim vse najboljše, posebno zdravlje, ki je naj več vredno na svetu.

Dolgo smo pričakovali vaše pismo, ki smo z veseljem sprejeli, mislili smo si, da ste pozabili na nas, najbolj sem vesela da ste vsi zdravi in živi.

Sigurno ste znali da jesu bili tu pri nas žalostni časi. Res so bili za nas žalostni skoraj vam nemorem napisati.

Mama zgubili ste svojivi dve sestri in mi vsi skupaj našega vrloga Naceka. Bil je v boji tam v Rusiji, tam ga je kruglja zadela v nogo. Bil je eden dan v bolnici. Umril je 1942 1. 1. oktobra.

Verona je pa v Ljubljani, tam služi 2 mejsca. Jaz sem pa izda pri betri. Oni so si živi in zdravi. Pri nas je nebijelo prehudlo. Selili smo se, da pa smo za 4 tedne prišli nazaj. Zdej nemremo nikaj dobiti, je preveč drajgo.

Druzo vam ne bom opisovala ho dobim odgovor tako vas še vse skupaj prav lepo pozdravljam in vam želim vse najboljše, prosim mza hiter odgovor. Pozdravlja vas vaša Ana.

se dobe najboljše ribe te vrste. Kdo bi opisal vso pestrost prizorov, katere nudi laz, breg, gozd in grič, travnik, njiva in bistri studenčki tiste prelestne zemljice. Kar žal nam je bilo, da ura tako naglo teče. Morali smo se posloviti in smo jo ubrali po isti poti nazaj, ker v tistem mesecu še ni bila odprta cesta do Correntoso, ki jo v zimskih mesecih sneg popolnoma zasuje.

Spet smo občudovali začarani dol, drveče potoke, bistrre reke, divje strmine, bežeče ovce, vodne ptice, ki so malomarno dremale ali brezbržno poletavale ob vodi, za hip postali v "Amfiteatru", ki ga tvori reka Limay v krasni vijugi.

župnik aFtur, župnik Klemenčič, župnik Klopčič, dekan Rihar, Jelenc, Žakelj, Osana Mihelčič, Brozovič, dr. Valenčič in vsi ostali so bili oproščeni vsake krivde in kazni.

Hkrati je bila zaplenjena tudi vsa imovina Zadružne gospodarske banke in Zadružne zveze tovarne Zmaj in vse delnice, s katerimi je Zadružna gospodarska banka udeležena pri različnih gospodarskih podjetjih.

Med obsojenimi se nahajajo v begunstvu Remec, dr. Basaj, dr. Žitko, Škvarča, župnik Kette, dr. Česnik dr. Šmajd in profesor Pangov; med oproščenimi je na begu le Miloš Stare.

UN FRAGMENTO DE HISTORIA ESLOVENA

EL PRIMER DOCUMENTO ESLOVENO.

Nuestro idioma se llama "esloveno". La palabra viene desde la antigüedad, cuando la raza "eslava" o "eslovena" moraba todavía más allá de los Cárpatos, en la Ucrania actual (slava — gloria). Al derrumbarse el imperio romano, se volcaron los pueblos eslavos hacia el Sur y el Oeste. Los más atrevidos eran los antepasados nuestros, probablemente la vanguardia eslava que avanzó hasta el Adriático, Aquilea y siguió el curso de los ríos Sava y Drava hasta las cumbres de los Alpes carantanos. Este grupo conservó la denominación de eslovenos y su idioma es el esloveno, que no es idéntico aunque muy parecido al "viejo esloveno" (paleoslavo), idioma al cual tradujeron los Santos Cirilo y Metodio los libros sagrados.

Dispuso la Providencia divina que el esloveno tenga los más antiguos documentos eslavos escritos. Son los "documentos de Freising".

En Freising, pueblo bávaro, existía desde el siglo VII un convento de San Corbinian, que fué luego sede de los obispos de Freising (Brižinski škofje), que tenían extensas posesiones en Carantania más tarde también en Carniola (Kranjska). Por tener así en su jurisdicción muchos eslovenos tenían necesidad de ocuparse del habla de aquellos súbditos.

Figura en la lista de aquellos obispos un tal Abraham (957-994) a quien denominaron "Carantino", lo que indica probablemente su origen o por lo menos el cariño que dedi-

caba a la Carantania.

Aunque no hay seguridad absoluta de que él fuera autor de aquel primer documento esloveno, hay razones suficientes que determinaron a los especialistas a atribuirlo a él.

Las razones son: la fecha de origen que coincide con los años del obispado de Abraham, el dialecto propio de las regiones correspondientes a la posesión de Freising, la denominación de "carantino", el lugar de hallazgo (en los archivos de Freising) y la tradición antiquísima.

Se supone que los documentos de Freising son obra de la misma mano del obispo Abraham, que precisaba ese manuscrito para las ceremonias y los actos públicos entre los carantanos.

Estos documentos tienen doble mérito — son a la vez el documento más antiguo del idioma esloveno y la prueba de que el proceder de la Iglesia en la cristianización de nuestros antepasados no se hacía con el libro latino o alemán y con el fuego y la espada, sino conforme con las normas del sabio y santo Alcuin, consejero de Carlomagno. A ese espíritu debemos los eslovenos doble reconocimiento: el haber así recibido con bastante tranquilidad la religión de Jesucristo y los principios de nuestra civilización.

SU CONTENIDO

Los documentos se componen primero de algunos textos latinos y luego de tres partes eslovenas: dos fórmulas del "confiteor", ambas traducciones bastante libres del confiteor latino y la última un breve sermón. En la traducción reza así:

Ačúí reproducimos el texto.

FONETIEN PREPIS. Eće bi ded naš ne sagrešil te v veki jemu be žiti, starosti ne prijemljoči, nikoli ježe pečali ne imy ni slzna telese imoči, nu v veki jemu be žiti. Ponježe zavistjo by neprijaznino vignan od slavi božiję, potom na narod človečki strasti i pečali poido i nemoči i i porędu semrt. I paki, bratrija, pomenēm se, da i sinive božji narečem sę. Potomu ostanem sih mrzkih del, eže sot dela sotonina, eže trebo tvorim, bratra oklevetam, eže tatva, eže razboj, eže plti ugojenje, eže roti, koji že ih ne pasem, nu ję prestopam, eže nenavist; ničte teh del mrzneje pred božjima očima. Možete po tomu, sinci, videti i sami razumeti, eže bešo prvi človeci v lica tucije akože i my jesem tere neprijaznina vnznavidešę, a božja vzljubišę . . .

Traducción al esloveno actual.

PREVOD V DANAŠNJO SLOVENŠČINO. Če bi naš praded ne grešil, tedaj bi na veke živel: ne bi se staral, ne bi nikoli imel skrbi, tudi ne solznega (nesrečnega) telesa, marveč bi večno živel. Ko pa je bil po hudičevi zavisti pregnan od božje slave, so prišle na človeški rod bolečine in žalosti in bolezní in nazadnje smrt. Vendar pa, bratje, spomnimo se, da se imenujemo tudi sinovi božji. Zato opustimo ta mrzka dela, ki so hudičeva dela, kakor malikovanje, obrekovanje brata, tatvina, uboj, poltenost, nespoštovanje priseg, ki jih prelamljamo, zavist; nič ni bolj sramotno pred božjimi očmi kot ta dela. Morete torej, sinovi, videti in sami razumeti, da so bili sprva ljudje prav taki kot smo mi ter so hudičeva dela sovražili, božja pa ljubili . . .

Si nuestro primer padre no hubiese pecado, viviera eternamente. No envejeciera, no tendría preocupaciones, ni cuerpo lacrimoso, sino viviría eternamente. Cuando por la envidia del demonio fuera expulsado de la gloria de Dios, vinieron sobre el género humano dolores y tristezas y enfermedades y finalmente la muerte. Sin embargo, hermanos, recordemos, que nos llamamos también hijos de Dios. Por éso abandonemos ésas obras miserables, que son obras demoníacas como la idololatría, calumniar al hermano, robo, lujuria, infracción del juramento, envidia. No hay cosa más indigna ante los ojos de Dios que tales obras. Podéis entonces, hijos, ver y entender, que al principio el hombre era bueno, como lo somos nosotros, que odiaba las obras del demonio y amaba las de Dios . . .

El idioma tiene características del dialecto carantino y lógicamente algo distinto del idioma esloveno actual, como que han transcurrido mil años.

Este es el documento más antiguo no solo esloveno sino eslavo en general, pues los textos de los apóstoles eslavos, traducción de libros litúrgicos y de partes de la biblia en el paleoeslavo, idioma macedonio, por cierto muy parecido al esloveno, se hallan conservados en pergaminos manuscritos

del siglo XIII.

También es de notar, que el paleoslavo, escrito ya en el año 864 por San Cirilo, usa letras especiales eslavas, mientras que este es el primer documento de uso de letras latinas para un idioma eslavo.

Los documentos de Freising son propiedad del museo nacional de Munich (Baviera) y se guardan allí, si es que no han desaparecido durante la última guerra.

David Doktorič:

LETOŠNJI MAJNIK

Tam v naši domovini daljnji meseca maja vsako leto so naši oltarji spet znova vzcveteli za Tebe, Kraljica Marija.

Tam v naši domovini daljnji meseca maja vsako leto toplejši pozdravi sinovski hiteli so k Tebi, Kraljica Marija.

Tam v naši domovini daljnji meseca maja že peto leto

porušene stene v nebesa kričijo po Tebi, o Mati Marija!

Tam v naši domovini daljnji meseca maja že peto leto prežalostni vzdihli le še kopnijo po Tebi, o Mati Marija!

VARHINJI BOŽJIH SKRIVNOSTI

Marija! Zrcalo Ti božje Modrosti, Srednica Ti naše prostosti: po Sinu nas, mila, rešila si Ti, ko Njega nam, Mati, rodila si Ti, ki greh ga na križ je pribil, za nas svojo kri je prelil.

Oj greh ta izvirni presrečni, sam Bog ki za njega nam večni postal je obilen plačnik, predobri naš Odrješnik!

Marija, si varhinja božjih skrivnosti postala po svoji svetosti! Zato zdaj Sina nakloni nam Ti, srednica pri Jezusu bodi nam Ti, ko svet in pekló, pa mesó nas skušajo tu prehudó. spremeni v veselje še večje, In Jezus, Ti naše pregrehe ki zanje trpel si težko, da nam spet odprl bi nebo!

RADOVICA, KRAŠNJI VRH 8/12 45.
Poslala brata Golobič iz Lome Negre.

Dragi Sini Jože in Marko. Jaz, Vaš oče Vam napišem par besed v katerih Vas pozdravljam v imenu vse družine. Bog Vas živi!

Naznanim Vam, da sem dobil vajino pismo in takoj odpišem. Dam vam znati da smo v tej vojski prestali toliko zla in gorja da je nepopisno. Hiša je bila močno poškodovana od bombardiranja. Vse pohištvo razbito in v kuhinji vse šipe pobite itd. Srečni smo bili da ni bilo tisti čas nobenega v hiši.

Dalje, dragi sini, naznanim žalostno vest za sina Alojza. Šel je v vojsko. 18. septembra 1942. ali od njega ni sploh glasu. Padel je za svobodo naroda. Saj je takšnih veliko, veliko fantov, ki so darovali svojo kri za svobodo. Bog jim daj večni mir in večna luč jim naj sveti.

Dalje, dragi sini, pošljem sliko od materinega pogreba, ker mati je umrla v bolnici v Novem mestu 24. novembra 1943 in je bila zakopana na pokopališču v Šmihelu do leta 1945. Ko je umrla mati, nismo smeli nobeden iti v Novo mesto, ker tiste čase so bile največje borbe. Ko se je zmirilo, smo dobili dovoljenje da smo odkopali mater 3. junija 1945. in smo jo pripeljali na naše pokopališče v Radovico in tam smo jo položili k večnemu počitju. Na pogreb se je udeležilo veliko ljudi. Tudi se darujejo zanjo sv. maše.

Dalje vama pošljem sliko od Franca, vašega brata, da boste videli, kakšen je partizan! še nima 19 let. On je že 2 leti na Rakeku za vodnika. Pride tudi včas domov ali gre z veseljem nazaj in pravi da Trst, Gorica, Pola, naša biti mora.

Sedaj dragi sini sprejmite srčni pozdrav od mene Vašega očeta in vse družine. Z Bogom. Prosim odgovor. M. Golobič, Krašnji Vrh št. 6. Metlika, Jugoslavija.

Dragi čitatelji D. Življenja tu vam obznanim to pismo iz domovine. S spoštovanjem Marko Golobič, L. Negra. FCS.

Franc Golobič v jugoslovanski uniformi. Služi na Rakeku.

VELIKA LOKA NA DOLENJSKEM, Zaplazu, Dol. vas 5. Piše Tine Kotar teti. Mojega očeta Maksa ni več. Ubili so ga Nemci, ki so 28/10 43 polovili 46 ljudi in jih nekaj ubili. Drugi smo ostali vsi živi. Pobrano in vničeno je vse. Samo hiša nam je ostala. Hrane se sedaj že dobi za življenje. Bili so ubiti v Gorenji vasi: Mohar, Miholov Jože in njegovi trije sinovi; v Dolenji vasi: naš oče, Roštanov Janez, Nasanov Viktor — kaplan. Svečev Miha, zdravnik itd. V Čatežu pa Marko, njegov brat Vide ter Videtova žena in štirje otroci. Pri Klemenovih so bili ubiti vsi razen očeta, potem Mlakar in Strmoletova žena, Ravniharjeva žena in hčerka, dva Škodova fanta na Zaplazu itd. V Razburah pa Mihal, Spetav, Pancarjev oče in sin. Na Vrhu in na Rojah so umrli samo mlajši ljudje. Dne 10. maja 1942 so bili ubiti trije bratje — Zavrletovi fantje iz Dolenje vasi.

Bilo je tudi dosti požganega in uničenega, v Dolenji vasi vse razen hiš in kovačevega poda. V Čatežu pa Prosvetni dom, župnišče, pri Urbančiču, pri Klemenju, pri Špančevih in drugje. Na Zaplazu je precej poškodovana cerkev in Škodova hiša. Razbure so bile dvakrat popolnoma požgane itd.

POROČILA O BEGUNCIH V TABORIŠČIH

V SV. GERTRUDI (am Wolfsberg). Leži 45 km severno od Judenburga na Štajerskem. V tem taborišču živi 16 slovenskih begunskih družin, ki imajo skupno 107 ljudi.

Vsi ti ljudje živijo v tem taborišču že nad DVE LETI. Nemci so jih preselili tja gor iz bolj osamljenih hribovskih vasi. Nemci so tiste vasi požgali, da bi ne mogle dajati zavetišča partizanom. Zdaj je odšel modnje slovenski duhovnik Lazarist Mejač. V kratkem odide tudi učitelj Mizerit, ki bo prevzel med njimi pouk šoloobveznih otrok.

V JUDENBURGU

je edino naše taborišče na Štajerskem. V okolici Judenburga je več taborišč, kjer bivajo ljudje najrazličnejših narodov in ver. Slovenci bivajo v posebnem taborišču blizu gradu "Lichtenstein". Tam biva 600 ljudi. Taborišče je čisto in lepo urejeno. Slovencev je v njem 330, od teh je 160 moških, 136 žensk in 30 otrok

Štirje Slovenci so ob času tega poročila v bolnišnici.

Slovenci imajo svojo kuhinjo, drugi pa tudi vsak svojo. Glavno vodstvo taborišča je v slovenskih rokah, načeluje mu Renej Podhorski. Prehrana je v Judenburgu med vsemi taborišči najboljša.

Živijo v prostornih sobah po kakih deset ljudi v eni. Imajo ali postelje ali pa le pograda za ležišča. Slamnjac nimajo dovolj, primanjkuje odej in obleke. Dostoj jim je uspelo samo za dojenčke nekaj dobiti.

Domačih duhovnikov imajo dovolj. V posebni baraki je okusno urejena kapelica. Tako lepe nima nobeno drugo taborišče. V taborišču je tudi ljudska šola z 20 otroci. Poučujejo tri učiteljice, nekaj drugih pa poučuje v okolici na šolah, ki nimajo slovenskih otrok.

Dva tečaja za angleščino poučuje g. Šusteršič. Obiskuje jih 30 ljudi. G. Zupan vodi dva nemška tečaja s 15 obiskovalci. Pevski zbor pod vodstvom g. Malovašiča je priredil že tri koncerte. Ustarnovili so si tudi orkester pod vodstvom g. Fišingerja.

Izdajajo svoj list pod imenom "Dom ob Muri", ki pa radi pomanjkanja papirja izhaja le v 10 izvodih.

TABORIŠČE V ŠT. VIDU OB GLINI

je oddaljeno od Celovca le 20 km. Tu živi okoli 700 Slovencev. Tudi to taborišče so kmalu po prihodu prevzeli v vodstvo Slovenci in sicer od Čehov. Slovenskemu odboru, ki vodi taborišče, predseduje dekan Kette. Pomagata mu posebno oba Severja iz Ježice, bivši župan Franc in profesor Janez Sever.

Kuhinja je v zelo dobrih rokah. Kuhar je g. Ulčar.

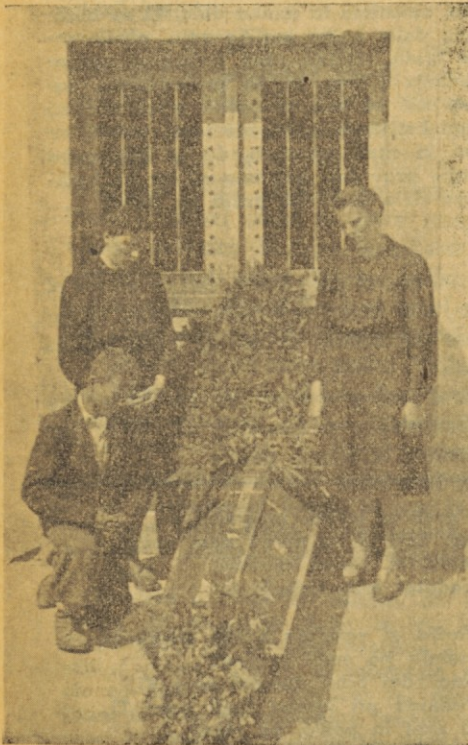
Barake so slabe in je nastanitev temu primerna. Nekateri naših ljudi morajo še vedno bivati v šotorih na prostem. V taborišču sta slovenska zdravnik, dr. Janež in dr. Kozin.

Angleških tečajev je 5. Vodita jih dr. Veble in dr. Mihelič. Nemške tečaje vodita dr. Godnič in podpolk. Vizjak.

Ljudsko šolo vodi g. Golobič in tri učiteljice. Telovadne tečaje vodi Boh Franc. Priredil je s svojimi telovadci že več javnih nastopov, in so visoko dvignili slovensko veljavo v angleških obeh. Pevski zbor vodi g. Mihelič. Oskrbuje petje pri službi božji in je priredil že tri javne koncerte. Gledališko predstavo so imeli doslej eno. Glasilo "Slov. Taboriščnik" izhaja v 220 izvodih.

SENT VID PRI STIČNI. Piše Pepca Nered. . . . Moža so mi umorili 11. jun. 1944 v gozdu pri Grosupljem. Sestra Malči je tudi ob moža.

PRESEKJE PRI LJUBLJANI. Jožef Grdina je prejel iz Servigliana pismo od rojakov Presercev. Ko je šel glas o svobodi čez deželo je mnogo Presercev pohitelo v Krim, kjer se je zbirala partizanska vojska, a so se kmalu razočarani večinoma povrnili. V partizanih je ostalo 40 Presercev, med njimi Verbičeva Tončka (oficir) in Kovač Julka (Smoleča), ki sta bili pozneje ubiti. Pri domobrancih je bilo 150 moških, ki so bili večinoma pobiti po končani vojni, ko so Angleži vrnili v Jugoslavijo 12.000 mož domobranske vojske. Iz Prevalja so bili Slogoc Tone, Anškov Jernej, Mazejev Ivan. Civilnih beguncev iz Preserja ni v Italiji, razen Šušman France. V Serviglianu je tudi bivši preserski kaplan oljze Jenko, ki je bil pozneje župnik v Zaplani. Sporoča, da je bilo v Zaplani ubitih 60 moških. (Vseh prebivalcev je imela fara 500). Župnik Perčič se je tudi umaknil in je na begu zelo oslabil in je sedaj bolan v Italiji.

Ob krsti ljubljene matere, ko so jo pripeljali iz Šmihela na Radovico.

NEKAJ ZA STARIŠE

V DRUŽBI

Ko smo govorili o nevarnostih v razburkani ali vihravi dobi človeškega življenja, bi bilo treba pograti tudi vihravost, drznost in neopiljenost, ki se pojavlja v družbi mladostnih oseb. Neoglajeni izrastki živahne, prekipevajoče mladostne narave povzročajo osobito v mešani družbi neprijetne, zoprne in neokusne prizore; pa so nanje nekateri še ponosni, ker si domišljajo, da znajo odlično nastopati, da se znajo spretno kretati in druge zabavati. V resnici pa zbuja — vsaj pri treznih in pametnih ljudeh — le posmeh.

Naj povemo v naslednjem odstavku, kaj je umevati v besedi "viteštvo".

Aleksander Veliki, kralj macedonski, ni bil samo odličen vojskovodja, marveč tudi plemenit junak. Nasprotno ženstvu se je obnašal vsekdar zares kakor vitez. Ko je premagal perzijskega kralja Darija, ki je pobegnil, so prišle v ujetništvo odlične žene: mati Darijeva, njegova žena, ki je slovela kot najlepša princesa v Aziji, in pa dve drugi plemkinji, katerih lepoto je poveličeval sijaj odličnih kreposti. Aleksander takrat še ni bil oženjen, dasi je bil v najlepših letih in poln moške živahnosti. Poleg tega je pripomnil, da je bil pogan. Ali vendarle se je ponášal s poštenostjo, ki je z njo izpričal, da je vreden velike zmage. Ta krepost, ki naj bi jo imel vsak mlad človek, je Aleksandru v večjo odliko in čast, kot če bi si bil priboril ne vem koliko deželâ. Dal je poveljnikom ukaz, naj ravanjo z ujetimi kraljičnami kar moči obzirno, naj varujejo predvsem dostojnost. Zapovedal je naravnost, naj pazijo na njih neomaknost. Tudi sam je bil v tem oziru podrejenim častnikom najlepši zgled.

Zdaj bomo lažje umevali, kaj znači viteštvo in kaj je viteško obnašanje. Po mestih pravijo, da se viteško (kavalirsko) obnaša, kdor se zna spretno sukati in kretati v družbi nališpanega ženstva; kdor zna prožno govoriti — četudi neslanosti — in drugemu spolu uslužno davoriti. Nič ne prigovarjamo, če se mlad človek olikano obnaša, če je dostojno in prikupljivo uslužen. Toda ono vsiljivo, smešno-lizunsko in čez mero priskutno ter izumetnično laskanje, ki je znak poniževanja (ne ponižnosti), to odbija, to izpričuje notranjo neiskrenost. In kar je najhujše, kar je treba izgrda oži-

gosati, je to, da se za lizunsko zunanostjo skriva največkrat le mehkužna in izprijena narava, ki ne sloni na pravi človečnosti, marveč išče samo naslade in uživanja. To pač ni viteštvo.

Svoj čas so se mladeniči pri vitezi učili viteških šeg. Pripravljali so se dolgo za sprejem v njih vrste. Na dan pred sprejemom se je moral mladenič postiti, ponoči moliti, zjutraj pa prejeti sv. zakramente. Preden je bil potrjen za viteza, je moral vsakdo pred oltarjem priseči, da bo branil pravico, dabo ščitil vdove in sirote, častil Cerkev, spoštoval in branil čast ženstva. — To je viteštvo! Ko bi mogel, bi vsakemu mladeniču zaklical: "Vsako deklico spoštuj kakor svojo mater, kakor svojo sestro. To je plemenito. Ne stori nobeni nič žalega, najmanj pa na njeni ženski časti! Vse priučene zunanosti so le hinavska krinka, če nimajo podlage v notranji čistosti in v notranjem spoštovanju." Isto velja obratno za osebe drugega spola.

Zdaj pa pogledjmo, kako brezvestno se obnaša v tem oziru današnji svet. Če prideš pred izložbeno okno svetnih knjigotržnic in podobnih prodajalnic, kaj opaziš? Ali ne skoraj povsod onečaščenja ženstva? Povsod, kjer ni vestnih, krščanskih gospodarjev, ti izpostavlja jo slike ženskih oseb v nedostojnih kretnjah, v razgaljenosti, razuzdanosti in nespodobnosti. Človek se s studom obrne proč, češ, te umazanije so najbrž napravili ljudje, ki hočejo v družbi veljati kot častivci ženstva, v resnici pa ženstvo sramote in ponižujejo s tistimi vred, ki take reči prodajajo in kupujejo. Ali ni dames na kupe knjig in knjižur, ki se v njih tepta ženska čast? Mlade osebe, tudi deklice, take reči kupujejo, čitajo, posojujejo, namesto da bi se zažgale nad oskrunjevalci ženskega poštenja, namesto da bi glasno ugovarjale in se potezale za svojo čast. Ko bi se ženstvo ogibalo takih trgovin, bi se pohujševalci kmalu spametovali.

Vsakemu mladeniču bi morali vzgojitelji večkrat in s poudarkom klicati: "Ne družiš se z brezvestnimi in nesravnimi tatovi ženske časti, marveč obnašaj se vsekdar zares viteško. Kjer se podira sramežljivost z izrazi umazane neotesanosti, tam ni mesta zate! Ne jemlji v roke umazano-opolzkih knjig in knjižur, ne šaljivih listov ali slikanih časopisov, ki smešijo žensko dostojnost. Bodi viteškega obnašanja sam, v družbi, zlasti pa v občevanju z osebami drugega spola!"

David Doktorič:

S O L Z É

Nemoške dali solzé so zares?
Kesanja solzé, ko skrušen ves, —
ko mi duša kipi grenkosti, —
občalujem, da v svoji, ah, strašni slabosti,
ranil sem brata, žalil Boga?
O! Takšne solzé so vredne moža!

Če zadržati ne morem jih,
ko gane trpljenja me vzdih,
bolest boli me pregnjenih,
milijonov od sreče pozabljenih?

Če mi vroče privró
ob prebriskih mislih na dóma nesrečo,
ki mi dnevno sproti odprá
to moje globoko rano skelečo?

O! Da mogel bi z vročimi solzami
stopiti v srcih led
in izbrisati med nami
bolesti in tuge morjá prav vsako sled! —

Ah, Jezus, da Ti si mi brat,
zares nisem vreden, solzé pa blesté
tudi v Tvojih očeh se večkrat! — — —
O blažene moje solzé!

KATOLIŠKA CERKEV V RUSJI. Ameriški list "Commonweal", je objavil v januarju tole vest: Vzhodno od Curzonove linije na Poljskem je Rusija odločila, da sme delovati le moskovska pravoslavna Cerkev. Vse druge krščanske vere imajo izginiti. V 1946 ne bo smela obstajati več nobena rimokatoliška župnija, noben samostan, in ne škofija. V skladu s tem odlokom, je dano Poljakom, ki žive v tistih pokrajinah, da se izselijo na oPljsko, ali pa vero premenijo. Vsi katoliški Ukrajinci, ki jih je bilo 5 milijonov, so bili z dekretom proglašeni za pravoslavne, škofje njihovi so bili zaprti ali odpeljani v Azijo. Enaka poročila prihajajo iz Litve, ki je bila vedno zelo katoliška dežela.

ŠEN JOŠT PRI VRHNIKI. V tej vasi je bila ustanovljena prva vaška straža. Kraji Smrečje, Podlipa, Samotorica, Butajnova, Vrudenec, ki jih je že Cankar ovekovečil v slovenski knjigi, so dobili novo ime z dogodki, ki jih je sedaj vojna prinesla. Toliko ljudi ni bilo poklanih nikjer kot tam in tudi sedaj jih je še mnogo v begunstvu. oPlitični komisar, ki ima sedež v Podlipi, je odredil, da se

občina Šent Jošt razpusti in se je tako zgodilo, kljub protstu lokalnih terencev.

VIŠNJA GORA, GORNJA DRAGA. Piše Ivanka Strmole 14/11. Zdravi smo. Mati so še trdni, oče pa so umrli lani 18/9, 79 let stari. Brat France je sedaj župan v Stični. Bil je v osvobodilni vojski. Tudi moj mož, ki je sedaj doma. Sin Rudi je padel. Karlina je na Ilovci ali pa v Stični. Moža še ni iz Nemčije. Malči je vdova. Mož je padel, Pepca vdova, mož tudi padel. Julka je v Stični in hčerka. Moža pričakuje iz Mehike. Malnarjev Francel je umrl lani. Tudi teta iz Lipovca je še živa. Špaji v Metnaju tudi oče in mati, sin je na Koroškem. Beeltincovi iz Stične so tudi tam. Ko je bilo vojske konec so bili krvavi boji okoli Stične Metnaja in Mekinj.

TURJAK, MALI OSOLNIK, 1/12. Piše Marija Klaus . . . Ko so prišli Italijani so vse moške, ki so dobili odpeljali, Nobeden ni smel potem nikamor, še k maši ne. Tako dve leti. Ubili pa niso nobenega. Enkrat jih je šlo 5 v Turjak k maši, pa so jih zajeli in odpeljali na Rab. Komaj živi so prišli 4 domov, Firmov Franca je pa tam umrl.

Bajo el Sol Libre

DECIMOCTAVO CAPITULO

Todo cuanto Alanka informó a Iztok sobre Liubíniza, era cierto. Liubíniza había huído del campamento huno. Alanka la había ayudado.

Cuando la rapada Liubíniza despertó de su inconsciencia al amanecer, se irguió en el lecho y paseó sus asombrados ojos por el brillo de la carpa de Tuñús. Todo desconocido, todo era extraño, y a su alrededor sólo había silencio. De los cortinados, refulgentes de oro, fluía un perfume desconocido, que parecía llenar las sombras de delicados sueños. Cerró los ojos, y volvió a mirar la carpa. Sobre su cabeza pendían ricas armas, atles como no las había visto entre los eslovenos. Se mareó por un momento, como entre sueños, luego se sintió aterrizada. Por entre las armas, creyó que la miraba el ancho rostro de Tuñús. Se disiparon los sueños, la desesperante realidad le apretó el pecho, en su cintura, todavía sentía la dura, ancha palma que la alzaba . . . Temblaron sus rodillas, se plegó en sí misma, escondió la cara y sollozó.

Entonces se levantó la cortina, Balambak sólo estaba arrodillado ante ella en la tienda y le hablaba.

—“No llores, reínicita.”

Liubíniza descubrió sus ojos y miró con pavor a Balambak. Su rostro huno, el mechón de cabellos, despertó en ella aún mayor temor. Se acurrucó aún más, escondió la cara y lloró con mayor fuerza y dolor, como si muriera, víctima inocente, entre las manos del salvaje.

Balambak estaba arrodillado, inclinaba la cabeza y repetía: — “¡No llores, reínicita!”

Pero Liubíniza no lo oía; sus lágrimas hervían, su voz, temblando de infinito dolor, se acallaba y aumentaba, sus quejidos surgían debajo de los largos, sueltos cabellos, que cubrían todas sus mejillas, sus hombros y sus cabellos, como tristes ramas de un sauce.

Balambak tocó el suelo con la frente y se retiró. Llamó a Alanka.

—“Ven, nuestro amor, y consueta a la eslovena que hechizó a tu señor. Se anega en lágrimas y Balambak pierde la cabeza. Ven y apiádate del viejo sirviente.”

En medio de la hermosa frente de Alanka, se dibujaron dos arrugas de rabia y envidia. Los celos, amargos como la muerte, le apretaban los labios; bajo la oscura, aterciopelada piel que la cubría, aparecía con una palidez verdosa, semejante a un reflejo de la hiel que llenaba su cuerpo.

Cuando Tuñús había partido a la tierra eslovena para raptar a Liubíniza, Alanka se dirigió inmediatamente a la bruja Volga.

Arrojó a los pies de la anciana un puñado de zequíes (monedas de oro), y le dijo su pesar. El rostro amarillo y arrugado de la hechicera se aclaró a la vista del oro. Por eso, Alanka se volvió de allí con una pequeña, ventruda botellita; que escondía y calentaba con el ardiente fuego de su corazón; era un verde veneno. Juró por Sangibán matar a la eslovena y vengar así su ofendido amor.

Sólo la preocupaba cómo llegar a Liubíniza, a quien guardaban noche y día Tuñús y Balambak.

Su corazón bailó cuando Balambak vino a rogarle que fuera a la tienda a consolar a Liubíniza.

Alanka apretó su derecha sobre el enardecido pecho, sobre el cual sintió el duro y redondo recipiente. Se heló por un minuto el ardor de su sangre, pero volvió a hervir de tal manera, que se le nublaron los ojos, desapareció Balambak, desapareció el campamento, desapareció el mundo, pa-

ra quedar sola con su deseo, con la eslovena muerta.

Saltó en seguida tras Balambak a la tienda de Tuñús. Los ojos negros se oscurecieron aún más: como una noche de venganza. Parecían elevarse llamas en ellos, rayos de una noche tormentosa. Ante la tienda, volvió a rogarle Balambak:

—“Alanka, amor de nuestro linaje, sálvala de la muerte, porque sino moriré yo, y conmigo muchos de nuestros guerreros. Bien sabes como es nuestro halcón cuando quiere hartarse de sangre.”

Alanka no oyó todas las palabras. E Itemor despertó sus presentimientos. Como un golpe certero en medio del yelmo, habían llegado hasta ella las palabras de Balambak. Sálvala de la muerte, para que yo viva. Sintió que algo se desgarraba en ella, su mano tembló cuando tocó el veneno.

—“¿Si muere? ¿Si la enveneno? Mi halcón se hartará de sangre, también la mía, porque sospechará. ¡Tuñús! ¡mi halcón!” Balambak levantó la cortina, una sombría oscuridad llenó a Alanka. En el lecho, donde tantas veces había atendido a Tuñús, temblaba Liubíniza en un débil llanto. Los dedos de Alanka se cerraron como garras. Sus ojos ardían, un odio salvaje agitó sus hombros, todo su cuerpo se inclinó hacia Liubíniza, con el ansia de arrojarla sobre ella y hundirle las uñas en la carne, arrancarle sus cabellos, arrojarla de la tienda y revolverla en el barro, porque había hechizado y mareado a su halcón.

Liubíniza sintió su proximidad y levantó la cabeza. Por entre los cabellos se levantaron hacia Alanka unos ojos temerosos y llenos de lágrimas, las mejillas pálidas de dolor. Cuando la eslovena vió a la mujer, unió sus manos en un ruego:

—“¡Sálvame, devuélveme a mi padre! ¡Te premiarán los dioses!”

Alanka dejó a un lado su terrible ansia de vengarse cuando vió ante sí a la infeliz, abatida y vencida doncella. Alrededor de los labios apretados se mecía la maldad y se pacía en el sufrimiento de aquella a quien había jurado matar. Se inclinó junto a ella y le habló, como Balambak.

—“¡No llores, reina! ¡Tu amado fué a Bizancio!”

—“¿A Bizancio? ¿Tuñús? ¡Oh, oh, apiádate! . . . sálvame de sus manos, si no, me mataré antes de que llegue.” Al oírlo, el alma de Alanka se inundó de maldad.

—“Oh, su amada lo odia, lo humilla. ¡Ja, maldición de los dioses por haberme alejado de sí! ¡a mí!, que soy la única que lo amo. ¡Oh, dioses, que buenos y justos sois para mí!”

De pronto se aquietó la tempestad que rugía en Alanka, su odio hacia Liubíniza se ahogó, el agujón había perdido su veneno:

—“¿Qué dices? ¿Arrojas de tí a Tuñús, el hijo de Atilas?”

—“¡Lejos de mí, fuera con él! ¡Dáme veneno! ¡Que venga Morana, sólo quiero alejarme de él! ¡Que los demonios corten su camino, la perdición a él por donde camine!”

Como centellas se sucedían los pensamientos de Alanka. Olvidó el veneno que traía, olvidó su deseo porque otros deseos surgieron en ella. Se sentó junto a Liubíniza.

—“Tú no me conoces. Yo soy Alanka, reina de los hunos, la mujer de aquel que envenenó tu amor.”

Liubíniza se asustó, cruzó las manos y se inclinó.

“Reina, que los dioses estén contigo, gobierna con él, pues es grande y fuerte. Pero mi corazón lo odia.”

Alanka hundió su mirada en la pálida mejilla de Liubíniza. En su cabeza volaban los pensamientos, tejían sus planes pensando: “Venganza a ella y a él.” Tras un largo silencio, afirmó.

Liubíniza se arrojó a sus pies y le abrazó las rodillas.

Pasaron algunos días. Una noche se llenó de niebla. Se extendía una pesada humedad sobre la llanura. Una lluvia fina se formaba de ella. En tales momentos, se levantó en el campamento una voz: "¡Robo, robo, robo!", los pastores corrieron a anunciar que los varhunos habían asaltado las tropillas y se las llevaban consigo. De pronto se vació el campamento, Balambak fué tras los varhunos.

—"¡Ahora!", decidió Alanka.

"¡Liubíniza huirá a la niebla, a la muerte. Y yo me presentaré limpia ante él. Y mi corazón se saciará de su amargura."

Una noche negra envolvió el campamento de los hunos en una oscuridad completa, en la cual lucían apenas algunos débiles fuegos con ojos ardientes. Fué entonces cuando dos sombras salieron de la tienda de Tuñús y se dirigieron al valle, donde pacían algunos caballos. Las sombras parecían de dos muchachitos . . . Alanka y Liubíniza. En una canasta de cuero, llevaba Liubíniza algunas viandas. Palpitaba con fuerza el corazón de ambas. Cuando vieron los caballos, Alanka llamó a su yegüita por el nombre. En un murmullo dijo su nombre. La yegua relinchó y corrió junto a su ama, e inclinó junto a ella su hermoso cuello.

Alanka murmuró luego a Liubíniza el nombre de otro caballo. Animoso, se internó en la tropilla y repitió varias veces el nombre; un caballo de carrera, grande, levantó la cabeza y se acercó a la esolvena. Sacó de la canastilla unos dátiles y se los dió. El caballo se movió satisfecho y comió la golosina. Rápidas prepararon las sillas, las riendas y montaron.

Despacio, silenciosas, al paso, siguieron por la blanda hierba, para no despertar los guardias del campamento. Cuando apareció delante de ellas la estepa, cuando desaparecieron los montes delante de ellas, Alanka apresuró el paso. La tierra húmeda se hundía bajo los cascos, los caballos volaban como las sombras de dos nubecitas, cuando vuelan rápidas delante de la luna. Alanka dobló allí un poco a la derecha, hasta que no hubieron rodeado la altura y llegado a la oscura, llanura sin fin, que aparecía gris en la noche de niebla. Cuando le pareció que ya habían llegado bastante lejos, detuvo la yegua.

—"¡Ahora sigue cabalgando! A la mañana llegarás al Danubio. Si no encuentras embarcaciones, lanza al caballo a las olas. ¡Cruzará a nado!"

Liubíniza se acercó a Alanka, hasta un abrazo y "¡Los dioses te premien!"

Miró su rostro y creyó ver en la noche negra, bajo la gorra que la cubría, dos fuegos parecidos a los ojos de los lobos. Se estremeció hasta lo más profundo de su ser.

—"Recuerda tu juramento. ¡Si me descubres, muerte a tu linaje!" Alanka dió vuelta a la yegua y retornó. También el caballo de Liubíniza se volvió y difícilmente lo pudo retener y lanzar en la dirección contraria. Cuando Alanka se alejó, detuvo la yegua, una sonriza de maldad abrió sus labios, tanto, que se asustó de sí misma y levantó la mano para ocultarla.

"Que guíes bien, pajarita llorona. ¡Siguiendo ese camino, nunca llegarás al Danubio. Nunca serás reina de los hunos, serás la amante de algún vagabundo de la Mesia, o la pobre cena de algún lobo del Hema. ¡eFliz viaje!"

Volvió a vencer la risa de Alanka, y debió taparse la boca con la mano. Con precaución llegó a la casa y se deslizó como una zorra a su tienda. Se acostó vestida sobre una piel de oveja. El corazón celoso se hartó de venganza.

Cuando Liubíniza se encontró sola en medio de la estepa y de la noche, no sintió temor en su pecho. Desde que había sido raptada en la viña de su padre, todavía no había sentido su pecho el aire de la libertad. Recién ahora, cuando Alanka se alejó, cuando las húmedas gotas de lluvia cubrieron sus mejillas, cuando sintió en sus pulmones el olor de la estepa,

se sintió libre por primera vez. Sus blandas y hábiles manos apretaban con fuerza las riendas, y el caballo alegremente volaba en la noche, como si llevara a un joven huno. Se olvidó de los lobos, no le importó nada, a los diablos mismos los enfrentaría, tanta fuerza y seguridad dió a su espíritu el ansia de llegar a la casa.

Se movía en la silla como el pájaro que salta en el aire. Poco a poco la cercaron los sueños, por debajo de la gorra caían sus cabellos y en ondas húmedas llegaban a sus hombros. La lluvia seguía chorreando de la baja niebla, y humedeció completamente su traje. Pero al mismo tiempo daba frescura a su cuerpo ardiente, y la mantenía despierta, de modo que el caballo siguió en su desenfadada carrera por la hierba. Algunas veces se detuvo para escuchar si no la seguían. Había un silencio de tumba. No se oía al lobo, no gruñó ni un jabalí, no aulló ningún zorro. Su mareo era grande, creyó ir por un camino conocido al castillo de su padre. La anegaron hermosos pensamientos. Llegaría húmeda y cansada al castillo, jineteando por la cuesta. Svarún sollozaría de alegría. También Iztok . . . y Rado, tal vez habrían vuelto de la guerra y ella se sentiría heroína, entre los héroes. Y todos los ancianos y los jefes levantarían sus lanzas y gritarían: "¡Venguémonos! ¡Venganza! ¡Contra los hunos!" Y las jovencitas peinarían sus cabellos y los unguirían, bajo el tilo se perfumaría el aire por las ofrendas, y el pueblo la alabaría a ella, la ágil hija de Svarún.

Bromeará con Rado diciéndole de otro amante, jefe de los hunos, pero él leerá la mentira en sus ojos.

Siempre más se entretenían sus pensamientos. Se olvidó que huía del campamento de los hunos, de las garras de Tuñús. Ante ella temblaba como una luz guardiana el castillo de Svarún, meta de su camino. Tras ella huía la estepa y la llanura crecía sin fin de la sombra, surgiendo del arco de niebla, como si el caballo cabalgara siempre por el mismo lugar, sin moverse. Pero cuando apareció delante de ella una mata oscura, cuando brilló débilmente un pantano blanquecino, entonces se atestiguó que huía lejos, siempre más lejos.

A la mañana, terminó de llover. En los alrededores se extendió una suave luz por entre la niebla. Los sueños de Liubíniza desaparecieron. Miraba por entre las orejas del caballo en busca de una corriente. Empero, sus ojos no pudieron atravesar la niebla, que se había bajado al suelo, pero seguía inmóvil delante de ella, como si cabalgara en las olas de un mar. Pero esas olas se movían delante ella, desaparecían y volvían a formarse, de modo que Liubíniza se asustó.

"Me habré perdido, ¡Oh, Devana! ¡Oh, Svetovit!"

Se volvió hacia todos lados.

—"¡Si pudiera ver las estrellas! ¡Si se levantara el sol! Y ahora no sé hacia dónde es poniente y dónde oriente!"

Le pareció que la niebla era más espesa a su izquierda, que era más baja y se extendía en una línea.

"¡Allí está el Danubio. Por sobre la corriente corren las olas de niebla!"

Lanzó el caballo hacia la izquierda, y lo condujo en una rápida carrera hacia esa dirección. Pero no había corriente. La niebla huía delante de ella, la llanura no tenía fin, solitaria, húmeda y triste.

Traducción de DARINKA CEHOVIN

V SOBOTO CELI DAN

**je odprto samo za naše ljudi,
da se fotografirate v**

FOTO SAVA

San Martín 608 — Tel. 31-5440 — Florida 606

PRVAČINA 11/2 46. Piše Mirka Škarabot materi Katarini v Bs. Airesu. . . Vam sporočam da so Nemci na Angelski gori ubili brata Mirkota. Pred 2 meseci smo ga prepeljali in pokopali na našem pokopališču s slovensko zastavo in muziko. Iz naše vasi je padlo 54 fantov in mož. Naši France, Venčko in Berto (strici) so prišli domov. Sem šaldo žalostna. Če bi bila pri Vas bi se potolažila.

LISAC PRI JELŠANAH. Sporočajo, da je vsa vas prah in pepel. 1. maja 1944 so je požgali Nemci. Prejšnji dan je bila požgana bližnja vas Lipa in v njej sežgani prebivalci, zato so v Lisecu ljudje pravočasno pobegnili v gozdove, da so si rešili golo življenje. Zgoreli pa so Anton Marinac, Anton Iskra in Marija Valenčič, ki radi starosti niso mogli pobegniti. Marija Marinac (Bartolinkina) je bila 2 krat odpeljana v Nemčijo, pa je obkraj ušla in je sedaj bolničarka na Sušaku.

TRST-KOBDILA 18/1 45. Pismo dobila Justina Gerbec od sestre Karle por. Petkovšek. Prejeli Tvoje pismo od 6/12. Smo vsi živi in zdravi. . . Smo bili vedno v Trstu razen Srečka, ki je bil v Italiji in 8/9 43 pribežal v Trst, kjer je ostal do konca. Sergij je bil pri partizanih. Pa so ga Nemci ujeli in vlekli na Nemško. Marca 44 ga je šla Karla iskati in ga je napol živega pripeljala domov. Sept. so ga Nemci mobilizirali. V Nabrežini je stražil mostove, pa se je organiziral s tovariši in partizanom dobavljal orožje. . . Nemci so to izvohalo in ga spet aretirali ter vlekli v Buchwald na Nemško. . . Tudi tisto je prestal in so ga Rusi osvobodili maja 45, ter peljali v Prago. Meri 1.85 pa je imel samo 40 kg. Tam je ostal pri neki tržaški družini in se opomogel. 27/7 je prišel domov in se sedaj zdravi, ker je bil ves vničen. Živila se ne dobi. Treba je kupiti drago na črni borzi. Obleka stane sedaj 20.000 lir.

Sonja hodi v šolo 4 razr. slov. gimnazije v Trstu. Sergij študira privatno, dokler se ne uredi meja. Bert oje bil v Postojni v banki a sedaj je spet v Trstu v slovenski službi. . . Danes je sneg in -2 stop. mraza.

Marijo Rusjan je umrl 1/5 v bitki za Trst. Ustrelil ga je nek fašist. Marta in gospod (duhovnik Gerbec) sta v Srednjem pri Tolminu. Ostalo jima je le kar sta na sebi imela. Vse so jima Nemci požgali. . . Sedaj stanujeta pri nekem kmetu.

V Kobdilju so Kovačevi brez vsega. Njihova in naša hiša vpepeljeni. Tukaj imamo sedaj Angleže in Amerikance. Tudi v Kobdilju so Angleži, v Šmarju so pa partizani. Rihenberk in Komen sta porušena. . . Sedaj se počasi popravlja strašna škoda.

Trst je bil večkrat bombardiran. Škoda je največ v ladjedelnicah in pri sv. Jakobu. Tudi okrog nas so padle bombe, a naše hiše ni zadelo. Le šipe nam je razbilo. . . V tovarni riža so žgali ljudi in na naši ulici (Via Carlo Ghega) so aprila 44 obesili 51 ljudi. . .

Vi ne veste, kako ste serčni, da od te vojske ne veste drugo kot to, kar vam pripovedujejo. . .

METLIKA - DRAŠIČI. Piše Marko Plut. . . Ostali smo živi, ampak pobrali so mi vse, kar sem imel: živino, živež, orožje, obleko. Neprenehoma osem dni in osem noči je bobnalo na vse strani. Veliko so požgali, toda mojega ne. . . Nas je pet: jaz, žena in 3 otroci, vsi brez obleke. . .

BREŽICE, KRŠKA VAS, GLOBOČICE.

Prejel Matej Tomšo od nečaka: Jeseni 1941 smo morali vse pustiti. Samo za tri dni hrane smo smeli vzeti in nekaj obleke in perila. Delali smo na Nemškem v fabri, potem sva pa z bratom pobegnili in prišla domov. Skrivala sva se na Stojdragi. Potem so me dobili granicarji, ker tam je bilo Hrvaško. Meja je šla med Kamenco in Gramci, med Bušečo vasjo in Šutno je bila pa italijanska meja. V Globočicah so naselili Kočevarje. Mene so potem Nemci ujeli in me spet vlekli nazaj na Nemško, kjer so me vlačili iz zapora v zapor, nazadnje v Buchwald. Ni za popisati, kaj smo tam trpeli. Potem sem prišel še v Dachau, kjer sem bil ob koncu vojne. . .

Ko smo prišli domov smo našli gole stene, vse so nam Kočevarji vničili ali polradili.

AVČE PRI GORICI. V Lorainu v Sev. Ameriki je umrl Anton Durjava, star 69 let, doma iz Avč. Zapuščica žena, 3 sinove, 3 hčere.

IZ LOŽA je bila doma Marija Germ, ki je umrla, stara 80 let v Clevelandu. Istotam je umrl **RIBENČAN** Jožef Čampa. 64 let. V Loraini pa Jon Steržaj, 69 let iz **RAKEKA**.

MOKRONOG, 28. nov. Piše Ivan Šašel (Pekarija). . . 14 mesecev smo bili v internaciji. Strašno je bilo bombardiranje Mokronoga. Hči Marinka je v tečaju v Ljubljani in bo potem učiteljica, tudi Vanica je v Ljubljani. Moj sin peče kruh v Trbovljah, pride vsak mesec domov. Trg je močno porušen. Sodnija se je preselila v Trebnje, tovarne ni več, grad je požgan in v razvalinah. Kot talci so bili ustreljeni od Italijanov v Radohovi vasi: Kodrič Franc (šlesar), Žlajpah Fran (dijak) in Ivan Majcen, trgovec. Majcen ml. se je sam ustrelil, eden je pa major v Jugoslaviji. Ustreljeni so tudi: Florjančič (gost.) na Puščavi. Čoš (sodni svetnik), Lamova (amerikanec) in še več drugih. Makuc in čevljar Lindič sta bila ubita od bombe, ter stari Zbil in Kovačnik ter 2 otroka. Več ljudi je pa ob noge in roke.

Blago za možko obleko, slabo, je veljalo 50 kg moke, 5 kg slanine, 5 l vina in 5000 lir. Sedaj se dobi živež na karte, bela moka iz Amerike. Peči ne moremo, ker ni moke. Pergerina nima nič travnine, natiemnine od hiš ne dobiva nič.

IZ ORMOŽA. 2 avgusta je prišlo iz Amerike 18 paketov blaga. Največ tega je šlo k Sv. Bolfenku in Sv. Miklavžu, ki so tisti kraji največ trpeli. Mnogo družin je bilo iz naših krajev izseljenih v Srbijo 1941. Eni so se že vrnili, drugi še ne, vsi goli in bos. Pred koncem vojne je ležala nemška vojska v Srednjem, Sabovcih, Lopešičih, Vuzmetincih, Zasavcih, Ilovcu, Kajzaru, Vinskem vrhu, Kožu, Vobranci in Lancu, ki je vse izropala in ljudi pregnala. 4000 ljudi je brez strehe, obleke ter hrane.

STRAŠNA SLIKA IZ SLOVENIJE

Tem borbe je padlo v Sloveniji 4.213 družinskih očetov. Skupaj je padlo v borbi Slovenecov tekem vojne 38.397, od teh je bilo 10.803 Primorcev in Kraševcev.

Ob istem času je bilo v Sloveniji 8.655 družin žrtev vojne, ker so družinski očetje padli ali pa se jih še pogreša.

Socialno težko oarozanih otrok v Sloveniji je bilo 246.000, v številki Primorsko.

Število popolnih invalidov, to je, da so moške in fantje izgubili nogo roko ali še kaj hujšega, znaša v Sloveniji 9.640. Od teh je 1.705 tako obupno pohabljenih, da so prisiljeni živeti samo v invalidskih zavodih.

GERLINCI, SLOV. KRAJINA. Piše Anton Lah 31/12, sprejeto 18/4.

Moji dragi: Po dugon in teškom čakamji smo vaše pismo od 30. Sept. sprejeli na sv. post in nas je jako razveselilo.

Mi smo vsi živi in zdravi. Tudi hiša je cejla ostala. Bojna fronta je skoz šla in smo meli dosta zemlé prekopane. Les je precí uničen, ali hvala Bogu da smo mi zdravi ostali. V Gerlinci so vse hiše ostale. Granica je zaprejta pa nemremo v Gradec pisati.

V Krašci in v Korovci je tudi vse ostalo. Po vojski smo šče kuruzo pa krompir posadili pa nekaj silja smo tudi rešili. Zadnji čas sam mogo tudi za orožje prijeti. Zdaj je vse pozableno, glavno da smo zmagali, trud ni bil zaman. Država siromakom pomaga. Prihodnjič bom več pisal od tega.

OBNOVITVENE IN STANOVANJSKE ZADRUGE v Sloveniji. Rašica je bila prva žrtev vojne, kateri je sledilo stotine vasi in tisoči domov. Na Štajerskem so najbolj prizadete Gor. Savinska dolina in Kozjansko, na Kranjskem pa Žuženberk, Lašče, Ribnica, Loška dolina. Razdejanja pa je vsepovsod. Od vasi Dražgoše ne stoji prav nič. 40.000 stavb je popolnoma porušenih, 54.000 pa delno. Ustanovile so se sedaj že obnovitvene zadruge v Ložu, Kozjah, Žuženberku, Dražgošah, Črnomlju in iRbnici. Manjka delovnih rok in ni gradbenega materiala, ker tovarne in opekarne še malo delujejo.

Tudi Celje, Maribor in Ljubljana imajo ogromne stavbene potrebe, posebno Ljubljana, kjer je sedaj sedež vlade in zato potreba permnogih lokalov in pisaren.

VLADA SLOVENIJE ZA OBNOVO CERKVA

V septembru je predsedstvo Narodne vlade Slovenije odobrilo za popravila cerkva na območju ljubljanskega škofijskega ordinariata kredit v znesku en milijon Din.: Podbrežje 7000 din, Radovica 15.000, Sv. Katarina 7000, Draga 15.000, Podgrad 80.000, Sela pri Šumberku 7000, Elagovica 32.000, Ribno pri Bledu 50.000, Struge na Dolenskem 55.000, Vače 7000, Poljane nad Škofjo Loko 30.000, Velika dolina 10.000, Sv. Lenart pri Škofji Loki 30.000, Leskovec 10.000, Sv. Križ 15.000, Rova Vranja peč 50.000, Kočevje 53.000, Boštanj 53.000, Ajdovec 50.000, Dobropolje 60.000, Železniki 80.000, Tržišče 20.000, Dobrava pri Ljubljani 10.000, Št. Janž na Dol. 10.000, Radeče pri Zidanem mostu 10.000, Dobrava pri Kropi 10.000, Gornje pri Bledu 20.000, lazaristom v Ljubljani 20.000 dinarjev.

V območju lavantinske škofije pa so bile v isti namen nakazane sledeče vsote: Kapucinskemu samostanu v Ptuiu 10.000 din. Sv. Marjeta nižje Ptujja 160.000 gona 56.000, Sv. Marjeta ob Pesnici 10.000 dinarjev, Sv. Primož na Pohorju 20.000, Sv. Jurij ob Taboru 10.000, Gornja Rad. 15.000, Celje 170.000, Čabram 15.000.

SALEZIJANCI so zapustili Mladinski dom na Kodeljevem. Ravnatelj P. Jurak je zaprt ter P. Stanke Kos.

OZNANILA, pod tem imenom je izhajal nekaj mesecev edini verski list, ki je prinašal samo oznanila za cerkev in odlomke iz sv. Pisma. Vodil ga je dr. Vilko Fajdiča. List je bil ustavljen.

STIŠKI SAMOSTAN je bil razlašččen. Opat Kostelc je v zaporu.

KARMELIČANKE na Selu v Ljubljani so bile tudi prisiljene zapustiti samostan.

USMILJENKE V LJUBLJANI. V januarju je pritisnila vlada na usmiljenke reda sv. Vincencija, naj bi odložile redovno obleko in prevzele službo civilnih bolničark. Pogoji, katere je oblast stavila so sledeči:

1. Popolno izednačenje s strežniškim osebom. 2. Se ne prizna nobenih predstojnic in prednic. 3. Oblast svobodno prestavlja sestre. 4. Plačo prejema vsaka zase. 5. Obvezna vdeležba pri mitingih. 6. Civilna obleka.

Predstojništvo takih pogojev ni moglo sprejeti, zato je oblast poskusila nato pridobiti posamezne sestre, a se je odzvala samo ena.

Do tedaj so sestre prejemale 450 Din na osebo (mesečna plača civilnih bolničark je bila 2000).

Sestre so morale nato zapustiti vse bolnice, sirotišnice in zavetišča v Ljubljani in imajo sedaj samo še Marijin Dom v rokah in morda tudi Lihtenturn, kjer je šola pod nadzorstvom komisarice.

ZNOJLE PRI ŽUŽENBERKU. Prejel Anton Škufca od brata Janeza. Bil je zaprt na Rabu. Bolan je prišel domov, kjer je bil ob vse orodje. Pol vasi so izselili, 10 je bilo ubitih, med njimi Habjan, Kočevarjev Jože in Kajžarjev Lojze. Franca je vedno bolna. Sin Srečko je bil ubit na Štajerskem, padel je tudi zet, mož Milice, Stane je še živ. Lekanovi so bili vsi doma. Oče je umrl in Micka.

IZ PODLOŽJA, NOTRANJSKO. Piše Francka Tomec. France je moral bežati, bil interniran na aRbu, se vrnil in po ital. kapitulaciji je bil umorjen on in Janez nekje na Kočevskem. Mama so umrli 30. 4. 43. preje kot sta bila umorjena sinova, v Starem trgu, kamor so nas Italijani odselili. Ne morete si misliti koliko gorja smo prestali. Za nas že ne bo nikoli več nič dobrega. Doma smo same ženske, jaz, Janezova žena in Pavla, ki vse delamo, kakor moremo. Prišla je sedaj domov tudi Metka, Anica (sestra Nikodema) je v Novem mestu v bolnici. Teta (usmiljenka S. Ljudmila) je bila ubita v Gradcu.

"Pa Vam povem", pravi dalje pismo, "da Bog čudovito skrbi za nas, kadar je najhujše, pa se že kako preokrene. — Čutimo iz dneva v dan, da nas naši dragi rajni — mučenci — iz nebes podpirajo in prosijo Boga za nas. Veliko smo že prestali raznega gorja in nič ne vemo, kaj nam je še odmerjeno v tem kratkem pozemskem življenju, pa saj smo pripravljani na vse in udani v voljo božjo."

MISIJONAR DR. AL. NASTRAN so umrli v Ljubljani.

IZ MARTINJAKA pri eCrknici. Poročata brata Rovana, sedaj oba v begunstvu in Serviglianu. V Martinjaku ni bilo težkih dogodkov do italijanskega poloma. Tedaj so bili prisiljeni ustanoviti vaško stražo v samoobrambo ali midva sva se umaknila v Ljubljano. Njun brat Janez, duhovnik, je v Avstriji. Novo mašo je imel 1942. Na domu je mati in sestra Micka.

V GRAHOVEM je bilo 35 oseb vrženih živih v ogenj, med njimi 80 letni Pelanov Miha in stari Kovaček, ko so prišli partizani. Pri Krajcu so vse tri hiše razbite.

PODBREG, ŠT. VID PRI VIPAVI. Piše Marija Kopacin 18/11. Mi smo še vsi živi. Zares čudno! Najprej so nas izropali fašisti in ubijali naše ljudi in požigali. Moji sestri so vse poropali in hišo zažgali 27/7 42. 7 možkih so mučili in nato umorili. Potem so prišli nemško roparji. Moške so odgnali na prisilno delo in doma vse izropali. Nato smo se borili vsi od ma-

lega do starca. Borec je bilo treba pomagati. So matere, ki so dale po 5 sinov za svobodo. 30. aprila 45 so nas zapustili zadnji trinogi in sicer po noči. Sedaj gremo lahko zvečer brez skabi k počitku.

Špečarjeva hiša je požgana.

NA SMRT OBSOJENI. Za Božič je bila v Ljubljani končana obravnava proti 34 obtožencem, članom Slovenske legije, Narodne legije, Sokolske legije in Slovenske zveze, kateri so bili aktivni v oboroženem boju proti okupatorjem, a ker so zastopali anglofilsko smer in se niso strinjali s komunistično OF so sedaj prišli na zatožno klop. Ker so bili ovadeni okupatorski oblasti so bili v decembru 1944 odpeljani v Dachau: jurist Milan Finec, Martin Žekar, Franc Juvan, prošt Alfonz Klemenčič, frančiškana P. Klavdij in P. Beno, salezijanec Božič Ivan in Kuhar Štefan (umrl v ječi) dr. Karel Vojska, inž. Stanko Dimnik, Henrik Goričan (duhovnik), Grad Boris, Kristan Srečko, kapetan Ilvar (umrl), prof. Lipovec Cene in drugi. V januarju je bil aretiran polkovnik Peterlin Ernest. V Novem mestu je zadelo isto majorja Križca Vladislava, nadpor. Zagorška Staneta in Bajca Jožeta, časnika Križeta, ter še nekatere druge. Nekateri od teh se niso hoteli vrniti domov in so sedaj po begunskih taboriščih, drugi pa so bili postavljeni na zatožno klop. Bili so obsojeni z nekaterimi drugimi takole:

Na smrt s streljanjem: dr. Janko Kostl, dr. Branko Veržon (vodja primorske napredne mladine), Dr. Branko Alujevič, dr. Branko Jan, dr. Slavik, Djoko Vujošević, Franc Cerkovnik župnik v Šent Jerneju, (doma iz Šent Ruperta), Par Tone, Milan Finec in Martin Žekar. Na vešala: Ernest Peterlin, Vinko Mehle, Jože Rorman, Major Križ, Peter Križaj (duhovnik, doma iz Most) in še eden.

Na 20 do 10 let prisilnega dela: Alfonz Klemenčič (prošt), Stanko Zagoršek, Ivan Marinčič, Božidar Rupnik, dr. Karel Vojska, inž. St. Dimnik, lazarist Jožef Šavora, dr. Stane Grapar in Dušan Verbič. Nekateri so bili oproščeni.

IZGNANCI. Oblast je izgnala iz Slovenije zadnji čas nekaj sto ljudi kot Nemce. Imena kažejo, da so to stare ljubljanske družine. V Furnitzu so sledeči Ljubljančani:

Toman, kamnosek; ing. Dedek, gradbenik; Eiffler, tovarnar pliša; Velepič-Belihar, trg. kuriva; Schumi Ivan, trg. kuriva; Schmidt, veletrgovec; Stupica ml. veletrgovec; Eber st. trgovec; Ecker, trg.; Miklič Ernest, hotelir; ing. Tuta; dr. Druškovič; prof. Rebek; Pribovšek, ravnatelj Nove založbe; Klein, trgovec; Ovsenek Jože, ravnatelj II. moške drž. realne gimnazije; Kušar, prokurist Prometne banke itd.

OBSOJENI STA BILI dijakinji Sonja Pestotnik in Darinka Pestotnik na 2 leti prisilnega dela. 5 tovarišice nekoliko manj.

NA SMRT so bili obsojeni: magistratni ravnatelj Jančigaj, Franc Zorman (železničar), Jože Kastelic (sluga) in Leon Berlot.

Obsojeni so tudi: Drago Pavlič (18 let), Ernest Vrhovec, Janez Dimnik in Karel Drobež (15 let), Ivan Erklavec (12 let), Avgust Habjan (9 let), Andrej Habjan (8 let), Janez Černe, Alojz Križaj, Peter Čopar (3 leta), Štefan Šifrer (2 leti).

KOT MIHAJLOVIČEVI pomagači so bili obsojeni na smrt 31/1: Jože Deržanc, Maks Žitnik, Janko Božič in Franc Jeglič (nečak pok. škofa dr. Jegliča).

Dalje so bili obsojeni: Dr. Marjan Poženel in dr. Tone Roeger na 18 let; Sreč-

ko Kristan, Andrej Rous in Boris Grad na 15 let; Mihael Omerza na 13 let; Jože Baš 10 let; Alojzij Intihar na 8 let; Franc Poženel na 4 leta.

Večina teh je bila preje zaprta od Nemcev. Janko Božič, Srečko Kristan ter Boris Grad so bili poslani v Dachau, kjer so jih komunisti ob polomu s silo odvedli s seboj, da so jih sedaj sodili.

Vsi ti so delovali v ilegalni protinemški organizaciji ter zbirali podatke za zavezniško obveščevalno službo.

POSEBNI SENAT VRHOVNEGA SODIŠČA je 1/2. 46. na smrt obsodil Ing. MILKA BREMCA, solastnika železarne na Muti in železarne v Žrečah, ker si je prilastil 10.000 delnic obsojenega lastnika železarne na Muti Ing. WALTERJA MACHA. Od sodišča na Prevaljah je z lažnjivimi trditvami izposloval, da ga je sodišče pripoznalo za lastnika delnic železarne. Te delnice so bile poprej last ing. Walterja Macha in so bile vredne 30 milijonov dinarjev.

V TRSTU SO STAVKALI DIJAKI 13. in 14. dec. radi reakcionarnega osebja proforsklega zbora, radi nezakurjenih sob in radi učnega načrta. Zahtevali so, da mora biti učni načrt dan dijakom v pretres.

IZ ŠKOFJE LOKE. Na Jesenicah v sokol. domu so zaprti Ločani stari Heinrich, Ela in Majda Thaler, gospa Deisinger. Mož je zaprt v Ljubljani. Ivan in Feliks Hafner sta zaprta v Begunjah.

PISMO IZ LJUBLJANE. Sestra Iluminata je dobila dve pismi od domačih, eno avjonsko, drugo navadno, obe oddani istočasno. Tudi pismi, ki je pisal ona sta romali enako, tako da sta prišli obe istočasno.

Njena sestra Pepca učiteljica je spet na starem mestu, sedaj kot ravnateljica šole v Skalah pri Velenju, Elza pa v Veliki Kostovnici pri Litiji. Obe sta prav zadovoljni. Elza je bila zaprta pod Nemci, obdolžena zveze s komunisti, po 4 mesecih je bila spuščenca. Bilo je veliko pomanjkanje živil. Sedaj se zboljšuje. "Vere je bolj malo, kot vedno. Oblast cerkve ne zatira, pa tudi ne podpira. Eni duhovniki veliko trpijo, drugi ne. Vse pa je strašno čudno, prepričan sem, da pravični Bog, kakor vedno tudi sedaj, zmaguje. Tako torej hvalimo Boga, da smo to strašno preskušnjo prestali in upamo, da kaj takega ne doživimo več . . . Kar smo prestali pa naj bo Bogu v čast in nam v pokoro", tako piše oče, 80 letni starček.

VIPOLŽE, 24. okt. 45. Piše sestra Lojzka bratu Francu Klinec. . . Hvala za Vaše dobro srce, ki nam želite pomagati. Za sedaj nam ni sile. Lojz je bil v Siciliji 3 leta. Doma je bila sama Pepca. Stric Kilo se je ponesrečil. Povožilo ga je. Smo še na starem gruntu in delamo kot nekdat. V Vipolžah ni bilo sile med vojno. Ob koncu je bila vihra. Ubitih nekaj ljudi in nekaj štal zgorelo. Ubiti so Andrej Benečankov, Nutca Miheva in Nunc Skočajev. Padli so tudi 4 fantje, 4 so umrli v Nemčiji.

ŠENT JANŽ NA DOLENJSKEM. Ljudi so Nemci skoro vse vlekli na Nemško. 28. nov. 1941. Avgusta so se ljudje vrnili in našli vse vničeno. Marke, ki so jih na Nemškem zaslužili, so morali doma oddati in čakajo koliko zamene dobe (17/11 45.).

DR. PROTULIPAC znani voditelj hrvaški križarjev, ki so bili med Hrvati to, kar med Slovenci Orli, se je ob koncu vojne umaknil v Trst. Tamkaj ga je dosegla jugoslovanska OZNA (tajna policija) in ga "likvidirala".

VELIKO HUJŠE je bilo na **VIPAVSKEM**. V Branici je umrla mama (Gospa Klinecva je doma iz Branice). Rudolf Marinič jepadela na Visu. Bernardina se je poročila. Mož ji je umrl. Sedaj je sama. Za Ivanča se nič ne ve, France se ima dobro. So vsi živi, hiše nimajo požgane. Tudi Lojza Marinič se ima dobro. Stanuje v Gorici. Cvetka dela permanentno in služi dobro. Oskar vozi vlak. Brat Lojze je doma, Lojzka je v Gorici. Tam je tudi brat Rudi, duhovnik, ki je v škofijski pisarni.

"Upamo na boljše čase. Mogoče pridemo še tja doli k vam. Hvala Bogu, da smo živi ostali in Bog nas varuj še z naprej hudega."

PRESEKJE. Cerkev sv. Jožefa nad Preserjem je bila porušena. Nemci so jo porušili s topovi, ker so jo bojda partizani rabili za kritje.

SAMOSTOJNA PRIMORSKA. 13. jan. se je vršilo v Gorici zelo obiskovano zborovanje, na katerem sta nastopila dva govornika eden v slovenščini drugi v italijanščini in razvijali mnenje, da naj se ustanovi samostojna Primorska republika pod pokroviteljstvom UNE.

MALI DOL NA KRASU. Piše Kukanja Angela hšt. 11. Ravno za sveti večer so dobili večje pošiljko iz Amerike in je dobila ona sukno, v katere rokavu je našla ime darovalke Karoline Gregorič. V družini so oče 78 let, mati 64, njen mož 40, ona 37 let in 2 otroka. Najprej je bil odpeljan mož v Italijo, pozneje pa vsa družina 15/2 43. na Nemško, kjer so bili raztepeni in pretrpeli nepopisno mnogo. 24. julija je prišla domov ona z otroci in tudi stariši, mož pa 25. okt.

ZABORŠT, DOMŽALE. Roza Klopčič je dobila od brata Petra pismo 3/10 45. Starejši sin Fran je padel, od Ceneteta ne vemo nič. So ga odpeljali Nemci. Koder greš vse polno grobov. Železnica že vozi iz Kamnika do Ljubljane. Domžale in Moravče so bile bombardirane. Nam je leta 44 vse pogorelo. V Doleh je požgano, na Studencu pri Gradavu, Škocjan požgan, Šinkovčeve so izselili, pa so prišli že nazaj. Dva fanta sta padla. Enega Svetlinovega so v ogenj vrgli. Duhovnikov imamo malo. Jih ni več nazaj, ko so jih Nemci odpeljali. Tinetova žena in Francelj sta živa. Medenikov mlin so prodali. Oče in mati sta umrli. Mici je v Domžalah poročena, Francelj pa na Viru pri Majdiču, drugi moji otroci so po svetu.

BUČKA PRI KRŠKEM. Piše Marija Pungarčič. Ata so umrli 19/8. 1945. Pogreb je bil z mašo. Mamo so ubili Nemci pri Jelendolu, ko so šli čez mejo. Zakopana je v Škocjanu. . . Naše tete so še v Zagrebu. Le Tončka se je poročila z Žabkarjem. France se je vrnil iz Nemčije. Pri stricu v Škocjanu so vsi živi, le Marjan je padel pri partizanih. Toda nihče ne živi v Škocjanu, so drugod vsi. Na Vrhu je umrla Žefka Mogou. 2 dni pa tem, ko se je vrnila iz Nemčije. Hribarjev Janez je umrl zadet od mine.

LOKAVEC-AJDOVŠČINA. Ob potu je skupen grob žrtev, kakih 30. V skupni jami so tam poklani domobranci, ali doslej menda oblasti niso dovolile odpreti groba in se ne ve, kateri so tam pokopani.

IZ TREBČE VASI, DVOR, ŽUŽENBERK. 2 dec. Piše Jan. Mirtič . . . Hvala Bogu in Materi Božji, smo še živi. Oba sina in mlajša hčer so doma, dve pa v Ljubljani, ena dela v tovarni, druga pa je v mladinskem zavetišču. Micka in otroci živi, moža so ji ubili. Meni je vse zgo-

relo, živim v Lojzki hiši. Manca je umrla.

BLOKE. O. F. je postavila za župana Janeza Hiti, ki je bil vnet član komunistične stranke. Ko so bile volitve je pa narod izvolil Jožeta Lavrič, katerega pa oblast ni hotela potrditi.

V **ŠOŠTANJU** narod ni pokazal simpatije nasproti OF in je oblast dala aretirati 500 ljudi. Mnogi od teh so bili preje po nemških ječah. Oblast obtožuje zaprte, da so sodelovali z Nemci.

ŽALNA. Mehle Alojzij, Horvat Franc in Berlot Franc so bili ubiti v juliju kot nasprotniki partizanov. Enaka usoda je zadela tudi Antona in Franca Brčan, Janez Mehle, Janeza Rome in Franca Pajk, domobranci.

LJUBLJANA PO ZLOMU NACIZMA

Poroča **PEČENKO LUCIJA**, roj. 27. 3. 1933. v Krečah pri Ljubljani, študentka. Iz Ljubljane sem odpotovala prvega tedna v mesecu juliju. Do 14 leta starosti se lahko potuje brez posebne potne dovolilnice, zato je tudi meni ni bilo potreba imeti. Nabhavila sem si le vozni listek. Peljala sem se z vlakom proti Trstu. Pregled potnih dovoljenj se je vršil najprej v Logatcu, nato pa v Sežani, preden smo prišli na ozemlje zasedeno po angleških grupah. Kolikor se meni zdi, ta kontrola ni bila tako stroga. Najbolj so pregledovali moške, ženske ne. Vozijo pa se z vlakom največ partizani, moški in ženske to so pravi partizanski vojaki in civilisti, ki so s partizani v dobrih odnosih, sicer bi ne mogli dobiti potne dovolilnice. Angleži so pregledovali v Sežani, toda le moške, ki so imeli vsi dovolilnice; ljudi brez dovolilnice so partizani pometali iz vlaka že pri pregledu v Divači. Nato sem potovala v Trst, naslednji dan proti Udinam, spet nazaj v Trst, ker nisem našla tamkaj iskanih, nato do Benetk z ladjo, potem z italijanskim kamijonom do Bologne, z vlakom do Riccione (priključila sem se transportu Italijanov, ki so jih peljali iz Nemčije na jug) vse brez večjih težav. Le v Bologni na postaji me je ustavil nek civilist, star okrog 25 let, ki me je začel izpraševati, kako tako majhna deklica potuje in ali imam kakše dokumente. Na mojo zahtevo mi je pokazal svoje dokumente: med drugim tudi partizansko izkaznico.

Partizani so prišli v Ljubljano 9. maja t. l. zjutraj ob 2h, vsaj takrat smo prve videli korakati po cesti. Zjutraj so se pojavile na hišah tudi zastave: ruske in partizanske, t. j. slovenska s sovjetsko zvezdo. Šele pozneje so se pojavile tudi z jugoslovansko zvezdo. Isto jutro je izšel tudi **ČASOPIS JUTRO**, ki je objavil partizansko vlado in goreč pozdrav osvoboditeljem. Pozneje so "Jutro" pobrali in izdali novo številko "**SLOVENSKEGA POROČEVALCA**", ki je v celoti zamenjal "Jutro". Namesto Slovenca pa izhaja Ljudska pravica, v slovenčevih prostorih in kolikor vem je eden izmed vodilnih pri tem časopisu, bivši črkostavec v Jugoslovanski tiskarni Žumer.

Ljubljana je razdeljena v rajone, ti pa v kvarte. Kvarti so najnižje enote, ki upravljajo v glavnem naslednje posle: dajejo poročila o ljudeh in o njihovi politični zanesljivosti v svojem območju. Seveda dajejo tudi navodila in predloge onih, ki jih je treba zapreti ali jim odvzeti del ali celotno imovino. Dalje se je v kvartih izvršila izmenjava denarja: Omenim naj, da so zmenjali le do višine 15.000 lir, za ostalo so pa dali imetniku bon. Potem so vodili prijavo ljudi,

ki so odšli po 1. maju t. l. iz Ljubljane (misli se begunce). Potem rešujejo oz. dajejo svoje pripombe k prošnjam za potne dovolilnice. Treba je imeti na prošnji najmanj 3 podpise kvartnih odbornikov, da se lahko dvigne potno dovoljenje, ki ga izstavi OZNA v kazini na Kongresnem trgu. Kakor se opazja je sploh najširša oblast nad ljudmi, nad zaposlitvijo, nad potnimi dovoljenji in sličnimi stvarmi v rokah kvartnih odborov. Vem za kvarte: Zrinski (Zrinskikega ul., v Remčevi hiši), Poljane, Št. Peter (v lokalu glavne tobačne zaloge na Vidovdanski cesti), Vodmat, Moste, center (ki ima več pisarn) in Tabor. Kvart Tabor obsega: po Ilirski ul. navzgor do Vidovdanske ceste, mimo Srca Jezusovega, vključno Slomškovo Koinikovo, Metelkovo, Prisojno, Majstrovo, celoten Friškovec in celotno Jegličevo. Svoje prostore ima na Taboru. Kot odborniki tega kvarta so znani: Iva Šušterčičeva (biv. blagajničarka v kino Union), Stritar Ela, Filipan Miro, Čuček Živo, Kokeve Marija, Škerjanc Daša in Majda, Merčun Micka in Majda, Omerza Zdravko, vsi kolikor vem iz mestne hiše na Jegličevi cesti 10. Iz kvarta Št. Peter so znani: Malnar iz Usnjarske ul. 2, Večerin Št. Peter, Komarova, bivša zeljarica. Kolikor mi je znano, so v Ljubljani rajoni (vseh seveda ne poznam): Poljane, Moste, Vič, Šiška, center, Zelena jama, Trnovo, Vodmat. Odbornikov v teh ne poznam. Njihovo delo je v glavnem v zbiranju materiala, ki ga dobe od posameznih kvartov in ga predajajo naprej ter kot vmesna instanca sprejemajo od zgoraj navodila.

EKSPLOZIJA NA LJUBLJANSKEM KOLODVORU: Prišlo je do nje zaradi raket na predvečer kongresa antifašistične ženske zveze. Vnela se je municija, ki je v večjih presledkih eksplodirala z velikim učinkom. Porušene in zgorele so stavbe: Čarinarica s svojim skladiščem, poslopje zadrugo in skladiščem, dalje vojaške barake pred glavnim vhodom pri Resljevi Rancingerjeve spedicije z železničarsko cesti, poslopje spedicije Turk, bivša Kovačičeva hiša ob viaduktu, Mlarkarjeva hiša v Jenkovi ul., in še nekaj drugih je napol zgorelih in poškodovanih. Precej je trpela tudi Belgijska vojašnica. Seveda so pa bili porušeni gotovi deli in pa razbita stekla precej daleč stran: v bližini pa sploh nobeno ni celo. Eksplozija ni bila enkratna, ampak je bila v gotovih presledkih: prvič zvečer okrog pol devete ure, nato pa skoraj do pol štirih zjutraj. Večji kosi železa in drugega materiala in tudi bomb so bili razmetani tudi precej daleč stran od kraja nesreče. Govorili so tedaj, da so belogardisti povzročili to stvar s postavitvijo peklenskega stroja pred vhodom. Isto popoldne so zaprli okrog 60 ljudi, vendar se ni moglo izvedeti, da bi bili z njimi kaj hujšega počeli. Zaradi te eksplozije je bil odstavljen tudi komandant mesta Borštnar.

Policijska ura traja še vedno od ene do štirih ponoči — aretacije so se vršile precej tudi podnevi. Vršijo to navadno partizani, povečini iz dežele, na čelu s kakim oficirjem. Ti ljudje so pri OZNI, aretacije vršijo tudi ženske osebe. Preiskave delajo zelo temeljito, prebrskajo vse.

Glede razprav na sodišču: V časopisu je bilo objavljeno, da bodo razprave obtožencev prenašali po zvočnikih. Šla sem poslušat razprave proti Narteju Velikonji. Toda po zvočnikih so prenašali samo obtožnico ne pa razprave z zaslviševanjem.

Ali je bilo tudi pri drugih razpravah tem likvidirajo. Okrog 7. julija t. l. je sojenec odpeljejo na Turjak, kjer jih ponačno, ne vem, ker nisem slišala. Obprišla posebna angleška misija v Ljubljano, ki je med drugim pregledala vse zapore. Kolikor se je izvedelo, so morali takoj nato partizani izpustiti iz zaporov vse mlajše pripornike pod 19 let. Poznam tudi neko dekle, ki je bila komaj 14 let stara, pa zaprta, (Milanovič Dušanka). Tudi generalni vikar Nadrah je bil tiste dni izpuščen.

Vem, da so zaprti: Valentin Pogačar, (Fin. dir.), Mehle Avgust (ž. dir.), Bartolj Marija, Tumpej Franc, Poženel Janez in njegov oče, vsi iz Jegličeve ceste, Prosinac Franca in Pavla, arh. Gajšek Vlado, trg. Strojankova, dr. Pučnik (Pucov so-rodnik), zdravnik Lušicky, Milanovič Zo-

ra (so jo zajeli na begu), Pimovec in dr. Čermak, oba iz socialne pomoči, bivši radijski napovedovalec ing. Ivan Pengov, Zdešar, organist iz Št. Petra. Kaj se je zgodilo z temi ljudmi, se ne ve. Čim pa je bil kdo odveden v zapore, domači ne morejo dobiti z njim nikake zveze več in tudi nihče ne upa zanj intervenirati. Kaj se godi z njimi v zaporih nihče ne ve, ker ne pride od njih noben glas, razen če pridejo pred javno razpravo.

Pri OZNI so postavljeni razni ljudje: Slovenci, Dalmatinci, Črnogorci, precej Srbov. Kot vojaki pa se opažajo med Slovenci, Hrvati in Bosanci tudi precej Italijanov!

Za izmenjavo osebnih izkaznic je bilo treba oddati prejšnjo, priložiti pa dvojne enakih slik. To se je oddalo v kvartni pisarni, dvigali smo jih v rajonski pisarni.

Beljska vojašnica je karantena: vojak, ki pridejo z vseh mogočih nemških taborišč ali z dela, se tamkaj zbira, kjer jih pregledajo in ugotavljajo ali so zdravi ali ne. Iz kasarne nimajo izhoda, ker se je bati, da bi prinesli v mesto kako bolezen. Prve dni so hodili iskat nekatera naša dekleta, ki so morala hoditi partizanom prat in čistit. V glavnem je doletela to dolžnost one, ki so bile brez službe.

Lepa stanovanja so zasedli zaplenili, boljše pohištvo, ter so sedaj na razpolago partizanskim funkcionarjem. Slabše pohištvo so odvedli in pripeljali novo. Mnogim protikomunističnim družinam ali svojcem, ki so imeli pri domobrancih ali policiji koga, so pobrali radijske aparate, ki jih sedaj uporabljajo partizanski veljaki. Kakih knjig ali drugih takih stvari (zaplemb) po privatnih hišah niso pobirali, razen če je bilo komu kot njihove-mu nasprotniku zaplenjeno (n. pr. če je kdo pobegnil). Kaj drugega važnega mi ni znano, ker sem malo hodila okrog in se za politične stvari nisem brigala.

Pečenko Lucija I. r.

IZ MERANA, NA TIROLSKEM. Piše Stanko Černič g. Hladniku, preje sodnik v METLIKI . . . Spominjam se tistih lepih časov, ko sva bila v Metliki . . . Vse se je sedaj spremenilo. Lani je val odnesel tudi mene iz Domovine. Najprej so nas prepeljali v Treviso, od koder sem se podal z Draščičani (med njimi je Martin Pečarič) v okolico Merana, kjer še sedaj sem in delam kot telovadni učitelj na škofijski gimnaziji. Godi se mi razmeroma dobro, a skrbi nas, kaj bo pozneje, ker to je vse le začasno.

Tukaj se precej govori o Argentinini kot deželi, primerni za naselitev in z ugodnim podnebjem . . . Nedavno sta prišla sem tudi Vaša sestra Angela in bratranec Jože Hladnik, ki imata tja obrnjen pogled. Sedaj pa nekaj o mojih domačih: Moja družina jenaraslala na 6 članov, sta 2 deklici in 2 fantka. Večja hčerka hodi že v I gimnazijo. Pretekla bodo že tri leta ko jih nisem videl. Ob kapitulaciji Italije sem bil slučajno v Ljubljani in od tedaj se nisem mogel več vrniti v Metliko. Ta ločitev od družine je najbolj boleča. Pa kakor čujem žive še kolikortoliko dobro. Tašča (gospa Šturmovca) skrbi zanje boljše kot bi mogel jaz sam. Bog jo ohrani še dolgo. Tudi svakinja P. in V. sta doma in zelo dobri in požrtvovalni. Oni dve vodita trgovino, katero so obnovili v malem obsegu. Mama sama se je pa posvetila gospodinjstvu in gospodarstvu in jo precej dobro vozijo. Ljuba in njena družina so v Zagrebu (Marko Težak iz Božakovega) in pišejo dobro. So vsi živi in zdravi. Žan Krefel iz Karlovca je mrtev. Ustariši so ga poslali v kazensko taborišče, od koder se ni vrnil, Šturmov Tonček je

bil vrnjen (med tistimi, ki so jih vrnil iz Koroškega) in je prišel zadnji čas glas, da so ga privedli v Ljubljano. Ne vem, kaj je res. (Pisano 4. aprila).

KNEŽAK - BAČ - ŠENPETER. Piše Franc Knafelc sestri Franci por. Novak: Smo vsi živi in zdravi po tem hudem času . . . Bil sem 2 leti v Napolju, enkrat ranjen, zadnje čase pa doma. Največ jih je padlo tukaj doma. Bičanov manjka 22, ki jih ne bo več. Na Baču sta zgoreli 2 hiši (Mihlačevi) in štala. Tonči Vidmarjev je umrl v Nemčiji. Lojz Štučkov na Štajerskem, Milan Uskov, Eugen Česnikov, Novček Janez, Jakšetov Jože, Jožečev Pavel, Hotelov Jurij, Slavko Kožarjev, Slavč Antonov, Paulovka Stana Polončeva Famelcov Franc, Štofardo m še polno drugih . . . . .

Jaz se imam po navadi. Imam dva fanta, 5 in 3 let stare. Zdravi smo. Tukaj manjka še vsega. Lojze in Jože sta sedaj prišla od vojakov.

Pripiše Hedvika, da so vsi v družini zdravi.

Drugo pismo piše oče sinu Francu Novak (30. dec. 1945):

Dobili smo glas od Vas in smo veseli. Bili smo v begunstvu 14 dni v Ferentini, še naprej od Rima. Lojz in Jože sta bila ves čas pri vojakih in sta prišla domov z zdravimi udi. Tonče je umrl v jetništvu v Nemčiji. Ne morem ti povedati kako je bilo. Vsak dan je pokalo . . . Sedaj je boljše in se nadjamo da bo še bolj prav. Letos je bila huda suša in slaba letina. Hvala Bogu da imamo kravo in vole. Manjka nam obleke. Se ne more nič kupiti. Po enih krajih so vasi zelo razbite, naša vas ni vničena. — Novak Ivan, Bač 46, Knežak, Jugoslavija.

SVETA MARIJETA NA ŠTAJERSKEM. Župnik RANTAŠ je bil 3 leta v jetniškem taborišču v Jasenovcih pri Zagrebu. Sedaj se je vrnil zelo oslavljen. ANTON VRABL, uradnik prosv. ministerstva v Jugoslaviji je bil pomotoma razglašen kot ustreljen. Posrečilo se mu je namreč pobegniti in je sedaj javil, da je zopet na svojem mestu.

ŽUŽENBERK. Sestra Katarina, ki je v Uruguaju, je dobila od doma glas da so ustrelili njenega očeta in 2 brata.

VIŠNJA GORA. Matej Holmar, organist v Ameriki, živi še v Višnji gori, star 77 let. Tudi žena je še živa. V Višnji gori je bilo mnogo hudega. Bila je tudi bombardirana. V Višnji gori ni zdravnikar apoteke.

IDRIJA. Že dve leti je v Idriji za dekana JANKO ŽAGRA, preje župnik na Ledinah.

DIVAČA. Po 3 letnem delovanju v Divači se je moral umakniti č. g. Andrej Gavrobšek. Prišel je na partizansko črno listo. Sedaj je v Trstu.

TRANSPORTI IZGNANCEV IZ SLOVENIJE

Prvi je šel od tam v noči od 17. do 18. dec. s cca. 450 ljudmi, med temi po cenitvi Leona Kreka kakih 120 "Volksdeutscherjev", ostalo Slovenci. Nacionalni moment je podrejenega pomena. Gre v prvi vrsti za: nezanesljivost in pa konfiskacija premoženja (n. pr. Pavlin s Podbrezja, stari in mladi. Stari mora biti že nad 80 ali 90 let. Mladi je bil masarikovec, poštenjak; o kakih nemških prednikih ni sledu. Prof. Ovsenek z ženo in hčerko; mati žene je bila menda Nemka. Cihlar (stari) z Vodovodne ceste; mladi je zbežal že poprej. Jurij Verovšek, ing. Dedek, profesorica dr. Pajman (Heimatbund), pa ljudje, kmetje iz Št. Vida pri Ljubljani in drugih krajev. Ker sedaj Angleži delajo težave, jih naženejo kar čez hribe in zagrozijo z ustrelitvijo, če se kdo vrne. Kušar od Prometne banke, svak od g. Lekana niso smeli vzeti ničesar

**UMETNO STAVBENO MIZARSTVO
KOVINSKA OKNA IN POLKNA**

FRANC BANDELJ
Kovinska vrata, balkoni, izložbena okna, kovinske stopnice, ograje, vsakovrstna kovinska dela.
AV. DE LOS INCAS 5021
Telef. 51-5184.

"CASA JUSTO"

MARMOLERIA
Construcción de Monumentos
en los Cementerios
PLACAS DE BRONCE
JUSTIN MARUSIC
Garmendia 4947 U. T. 59-4318
La Paternal

VSA STAVBENA DELA
Dovodne in odvodne inštalacije
izvršuje

Luis Daneu

FRANC KLAJNŠEK
KONSTRUKTOR

Izdeluje načrte in proračune — vodi vsa zidarska in stavbarska dela, in daje firmo.

HABANA 4321
Bs. Aires. — U. T. 50 - 0277.
Villa Devoto

ROJAKI IZ NOTRANJOSTI!
Kadar imate opravka v Buenos

Airesu, se ustavite v

HOTELU

"PACIFICO"

kjer boste ceno in dobro postreženi.

CHARCAS 769 - BUENOS AIRES

Lastnik:

ANTON BOJANOVIČ

KROJAČNICA

Franc Melinc

Najbolj vestno boste postreženi!
Oglasite se na Paternalu

PAZ SOLDAN 4844, Tel. 59-1356

"SLOVENSKA KRAJINA"

1. maja se vrši sestanek za mladino, na katerega so pozvani fantje in dekleta. Prosimo vse stariše, da dokažejo svojo dobro voljo za to stvar in bodo hvaležni oni in mladina in bo vsem rojakom v ponos, če nam uspe kaj dobrega napraviti.

Društvena veselica se vrši 4. maja zvečer v prostorih Kramar-aLki, Chacabuco 501, Avellaneda.

Društvo častita članici MARIJI BEDEK, k njeni poroki in ji želi obilo sreče.

BRAT, ŽIVEGA ROŽNEGA VENCA vabi vse člane in rojake, da prihitite 5. maja popoldne v kapelo, kjer se bo tisto uro vršila procesija ker je ta dan patronsko opravilo, god sv. Kotolenga. Procesije se bomo vdeležili z zastavo.

19. maja bomo pohiteli v Lourdes, kjer začne shod ob 15.30 uri.

V juniju pa se bo vršila slovesna deestletnica slov. službe božje na Avellanedi. Pevci se že pripravljajo, da nam bodo za tisto priliko kaj posebno lepega zapeli.

Trošek za sveče je pokrit. Prispevali so Kornhauser 5.—, Marija Bedek 2.—, Marija Horvat 12.—.

SLOV. PODP. DRUŠTVO na Avellanedi je izbrale tale novi odbor: Predsed. Andrej Magyar, podpr. Franc Gider, taj. Kolman Škrilec, blag. Josip Küzma.

SLOVENSKI DOM. Na občnem zboru je bil izbran sledeči novi odbor: Predsednik Štefan Lipičar, podpredsednik Marij Medvešček, tajnik Jožef Zlobec, blagajnik Štefan Mavec, podblagajnik Albin Rogelja.

Čajanka na Velikonoči, ki jo je organiziral ženski odsek, je bila prav živahna.

5. maja pa se vrši prva prireditev mladinskega odseka, kateri je v Slov. Domu zbral že veliko število mladeničev in mladenk. Začne se s čajanko ob 17 uri.

SAMOPOMOČ SLOVENCEV je izbrala novo vodstvo. Predsednik je Janez Sopčič, podpredsednik je Jelenc Janez, tajnik Franc Tomelj, blagajnik Jernej Lešnjak.

AMARO

MONTE CUDINE

AZAFRAN

MONTE CUDINE

CALIDAD Y RENDIMIENTO

MONTE CUDINE S. R. Ltda.

Capital 1,000.000 \$.

BELGRANO 2389

MATAJEV MATIJA

"Prav precej, ljubi Andraž! Potrpi no še malo, da ti povem vse, ko sem prihitel že tako daleč nazaj! Dimka je rada vesela in poskočna! Le pazi, da ti ne uide kam v škodo! Včeraj je bezljala varsovati naravnost k Mici Kobacajki doli in pokušati njeno trebljenko. Presneto se je ujezila babnica samopašna in mi hotela neutegoma naložiti nekaj prav gorkih s fiziologovko — pa ni bilo nič hudega, he he! Vidiš, tega ti še nisem povedal, ko mi je hodilo toliko drugega po glavi! Zdaj jo pa nemudoma uberem v Ljubljano!"

"Nisi pozabil še kaj drugega? Imaš denar s sabo?"

"Imam, imam, tukajle. Adijo, ljubi špehomal!"

Mataj je Andražu prijazno zamahal z roko in izginil za vogalom.

"Jaz ti že pokažem špehomalha, ti butoglavca!" je siknil občutno užaljeni, zamerljivi berač. Strašno ga je zopet bodla, grizla in skelela beseda "špehomalh", ki jo je izustil Mataj kar tako tja v en dan, ne da bi nameraval kaj slabega. Ako bi ga Matajev Matija imenoval tata, goljufa, požigalca, razbojnika, se beraču ne bi mogel zameriti huje. Vendar Andraž ni hotel pokazati svoje strašne jeze, ker si je mislil, da utegne Matija laglje pozabiti zbadljivi vzdevek, videč, da se Andraž ne zmeni kdovekaj

zanj. Osvetiti se je hotel žalitelju skrivaj. Pisano je gledal Hudopisk in šantal naglo doli v Telebanovo h Kobacajevi Mici. Našel je krivogleda ženico za njeno bajto na njivi, kjer je, čepe na tleh, plela fižol.

"Dobro jutro, Mica!" jo je pozdravil sladko.

"Bog ga daj!" se je odzvala in se dvignila na kolenih. "Odkod pa ti?"

"Od Matajevega Matijca."

"Od tega tepca?" je zagrčala nejevoljno. "Jeza me popade, da le slišim njegovo ime!"

"Velik tepec je res Matija in pa hud jezik ima", je jel ščuvati Andraž Mico. "Veš, kaj je rekel dedec o tebi?"

"Kaj pa? Kaj pa?" je hitela radovedna plevka.

"Rekel je, da te ni drugega kakor dolg jezik, Mica!" se je lagal Hudopisk. "Micine kljukaste betice, je dejal, ne bi hotel nositi niti po noči!"

"O ti grdoba ti taka!" je vzkipela.

"Potem je rekel pa tudi... čakaj, naj ti povem z njegovimi besedami: Kobacajeva halapuzdra, je dejal, je tako škilava, da ji lete solze križema po obeh ramah, kadar se kisa za svojim rajnim možem!"

"Kaj? Halapuzdra?" je kriknila Mica in skočila pokoncu. "Čakaj, čakaj! Kar prekljo v roko pa nadenj! Pojdiva!"

"a ni doma."

"Kje pa je?"

"DUHOVNO ŽIVLJENJE"

"LA VIDA ESPIRITUAL"

Pasco 481, Buenos Aires, Argentina

CORREO ARGENTINO
Sucursal 13

TARIFA REDUCIDA
Concesión 2560

G.P.D.S. V VILLI DEVOTO ima sedaj tale odbor: Predsednik Lojze Ušaj, podpr. Franc Mihelj, tajnik Franc Čoha, podtaj. Andrej Berlot, blagajnik Franc Rojc, podblag. Andrej Gorup.

Najlepša prireditev zadnjih mesecev je bila proslava 11 letnice društva, s sodelovanjem bratskih društev. Izvajanje programa je razveselilo občinstvo in tudi blagajna je dosegla popolen uspeh.

PRIMORSKA MANIFESTACIJA je bilo veličastno zborovanje, katerega so organizirala slovenska društva v zvezi z ostalimi jugoslovanskimi organizacijami ob priliki 5te obletnice junaškega podviga naše domovine. Osnovna misel zborovanja je bila naša zahteva po Trstu in po vsej Primorski, nepreklicno slovenski in hrvaški zemlji, katere bodočnost je samo v Jugoslaviji, svobodni in veliki.

JUAN BOGANI

SUCCESSOR de BOGANI HNOS.

IMPORTADOR DE TEJIDOS

1928 — ALBINA — 1935

U. T. 47, Cuyo 6004

Buenos Aires

Recreo "EUROPA"

BIO CARAPACHAY

Pri domačinih v prelepem kraju. — Po ceni Prevoz s postaje Tigre tja in nazaj, odrasli \$ 1.—, otroci \$ 0.50.

U. T. 749 - 0589 — TIGRE — FCCA.

"Davi jo je popihal proti Ljubljani!"

"V Ljubljano!" se je zavzela. "Da bi ga pocincal škrat, potepuha! Ko bi bil zdajle tukaj, bi mu izpraskala oči, pa kar precej! Le čakaj, uhajaj!"

"Snoči je šel pa na razpotje nad Golo jamo — Bog nas varuj! hudiča klicat v ris! Polakomnil se je cekinov. Pa ni bilo nič, zbal se je in odnesel pete iz risa."

"Lej ga, hinavca nemarnega!" se je togotila. "Drugim očita napake, pa je sam tak grešnik, da! To se mu bo še utepalo! Pojdiva!"

In ljuta Mica je menčala s Hudopiskom od veže do veže, klicala sosede in razposlal otroke, naj pozovejo starše in vse druge s polja domov, ker preti Telebanovemu velika nevarnost!

Z vseh krajev so drobnele seljakinje in drli seljaki v coklah ali boski skupaj in vpraševali prestrašeni: "Kaj pa je vendar? Bog nam pomagaj! Ali gori?"

"Le potrpite, takoj vam povem, kaj je!" je vpila Mica. "Le za mano!"

V kratkem so bili malone vsi zbrani. Matere so nosile pestovance na rokah, madiči so se jih držali za krila, večji paglavci pa so se podili okoli moških; vsi pa so pobirali stopinje za Mico Kobacajko, ki je vodila krdele pod cvetočo lipo nasredi vasi. Ondi je zlezla na klop, uprla rjave roke ob suhe boke in vprašala z neznansko visokim glasom: "Ali smo vsi skupaj?"

(Nadaljevanje)